REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — REKLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 10.)

GAZETA apare în fiecare zi:
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 54.-- Anul LXXI. Brașov, Vineri 7 20 Martie 1908.

Către cetitori!

Mai sunt câte-va zile și se vor împlini până la o oră și minută, după călindar, șaptezeci de ani, de când a apărut „cu prea înalta voie“, primul număr al foaiei noastre cu data de 12 Martie st. v. 1838.

Am fost arătat cetitorilor noștri la timpul său hotărârea de a scoate în amintirea aniversării un număr separat jubilar, în decursul lunei lui Ianuarie, deoarece de fapt cu 1 Ianuarie 1908 st. v. „Gazeta Transilvaniei“ a întrat în anul periodic al 71-lea.

Mai întâi nu aveam de gând a face nici aceasta, mai ales din cauză, că directorul foaiei noastre nu se bucura de deplină sănătate, dar în cele din urmă însuși directorul nostru a zis, că, dacă pentru noi și pentru cei mai bătrâni n'ar fi de lipsă un asemenea număr jubilar, atunci cu atât mai de lipsă este pentru tânăra noastră generațiune, care în anii grei ai dăinuirei ocărmuirei introduse la 1867 și-a pierdut aproape de tot legăturile sufletești cu trecutul nostru.

Ne-am hotărât așa-dar, cam târziu, a eda totuși un număr festiv și am dat de greutăți, așa că am trebuit să amânăm aparițiunea lui. Am fi dorit, ca acest număr să poată să apară la 12 Martie v. viitor, dar nu se poate, fiindcă am întâmpinat din nou diferite greutăți, parte mare din cauză, că manuscrisele promise ni-au sosit întârziat și cele mai multe prea voluminoase, de altă parte am dat și de greutăți technice.

Vestim dar pe cetitorii noștri, că în preseara de 12 Martie st. v. va apărea numai un număr dublu al foaiei noastre cu număroasele felicitări ce ni-s'au adresat; iară *numărul jubilar*, care se va estinde peste mai multe coli de tipar, nu va putea să fie trimis abonaților decât numai peste 3—4 săptămâni.

*

Când am publicat edarea numărului jubilar, am destinat totodată venitul curat din abonamentele acestui număr pentru înaintarea culturii poporului nostru. In deosebi am zis, că am dori să se întrebuințeze pentru înmulțirea și lățirea bibliotecilor poporale.

De atunci ne-am schimbat gândul, nu în ce privește iubitul nostru popor și stăruința ca el să aibă carte pentru a avea parte, ci în ce privește bibliotecile poporale.

Am fost și suntem cei mai învăpăiați propovăduitori ai lățirei gustului de cetire între popor, prin înființarea de bibloteci poporale. Stăruințele noastre îndelungate au fost sprijinite, și „Asociațiunea“ noastră a luat în mâna sa a îngriji de bibliotecele poporale.

E dar croit drumul pentru aceasta. Dar ori cât de călduros ar fi îmbrățișată cauza bibliotecilor poporale la noi, piedeca de căpetenie este și rămâne că n'avem destule cărți și foi periodice române și nu le avem așa cum ar trebui să fie pentru a da hrană spirituală bună și de ajuns nutritoare și folositoare poporului.

Și de ce nu avem? Fiindcă n'avem scriitori de ajuns și bine pregătiți și cei pe cari îi avem nu sunt cum se cuvine sprijiniți.

Cu un cuvânt ne-am gândit, că nu putem servi mai bine cauza lățirii culturei în popor, decât dacă vom îngriji să avem ziariști și scriitori cât mai buni și cât mai mulți, și pe cei, pe cari îi avem, să'i sprijinim.

Ne-am hotărât deci de-a depune venitul curat, ce-l va aduce numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ pentru înființarea unui *fond spre ajutorarea și sprijinirea ziariștilor și scriitorilor români dela noi.*

Multe fonduri s'au creat în Transilvania, Bănat și Țara ungurească de o jumătate de veac și mai bine. Ne lăudăm a avea azi aproape 200 de bănci române. Numai pentru pressa română nu s'a făcut nimic până acum.

Cuvine-se *„Gazetei Transilvaniei“* să facă ea începutul, la această sărbătorească ocaziune, așezând cea dintâiu piatră la temelia, ce trebue s'o punem pentru asigurarea viitorului ziariștilor și scriitorilor români dela noi.

Tot ce vom face, vom face în înțelegere cu confrații și cu bărbații noștri, cărora le zace la inimă cauza pressei și a culturei poporului nostru.

Sperăm, că toți Românii de inimă din patru unghiuri, vor aproba pasul nostru și ne vor da sprijinul lor.

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Cum să ne scăpăm școalele?

Cetind modalitățile propuse de unul și altul spre a ne scăpa școalele poporale primejduite prin noua lege, îmi adusei aminte de ce scrisesem acum 25 de ani tot în acest ziar, văzând multele neajunsuri de atunci ale școalelor noastre. Scrisesem adecă, ca să plătească fiecare Român din această țară 1 cr. la an ca dare culturală națională. Atâta poate plăti chiar și cel mai lipsit și sărac. Pe un cap de familie încă n'ar cădea mai mult decât maximum 12—14 cr. la an. Fiind în țara noastră 3 milioane de Români, ar încurge în fiecare an 30,000 fl., cu care sumă făcând o fundățiune (300×5=1500 fl.), am putea asigura existența pentru totdeauna a 3 școale periclitate; în 10 ani — a 30 de școale; în 100 ani — a 300 școale, și nimenea n'ar simți greutatea acestei dări. Văzând pericolul mare al școalelor noastre, mulți dintre bărbații noștri de inimă și cu dare de mână mai bună ar plăti aceasta contribuire, măcar pentru persoana lor, pe toți anii vieții lor de pân'acum, d. e. un om de 63 ani, 63 cr., de odată sau chiar pentru toți membrii familiei sale, zicem 7 tot atâta, adecă de 7×63=441 cr.=8. cor. 82 bani.

Pe astă cale s'ar aduna deja în anul prim o sumă mare, cu care am putea asigura deja în anul cel d'întâiu susținerea multor școale periclitate.

Pe lângă folosul însemnat material am avea, procedând astfel, și rezultatul cel mare moral, adecă s'ar produce o mișcare sănătoasă, însuflețitoare, un nou avânt în viața noastră națională, simțind și cel mai greu la pricepere, că el aparține unui corp mare, unei națiuni, și că acest corp, această națiune are putere, dacă fiecare mădular al ei își jertfește obolul său pentru ridicarea și luminarea ei.

Execuțarea încă ar fi ușoară și simplă. Fiecare preot ar da de știre credincioșilor lui de pe amvon, că au să contribue pentru susținerea școalelor românești pentru sine și ai săi pe an câte 1 cr. și că pentru adunarea acestei contribuiri s'a expus în biserică o cutie și că pentru adormiții contribuenților nobili se va servi în tot anul o liturghie solemnă. Banii adunați în cutie s'ar scoate apoi în prezența preotului, a învățătorului și curatorului, s'ar număra și trimite cu subscrierea celor trei la „Asociațiune“, care i-ar chita pe calea publicității și i-ar administra sub titlul „fond pentru ajutorarea școalelor“.

Cred, că nici autoritățile publice pe lângă toată bunăvoința lor pentru noi n'ar putea pune pedeci acestei contribuiri benevole, deoarece doară pentru școli și cultura poporului ne va fi permis a face colecte, iar „Asociațiunea“ este doară „pentru cultura poporului“.

S'ar putea espune cutii cu inscripțiunea „pentru școalele poporale române“ chiar și în case private mai văzute și în localitățile publice: casa (primăria) satului sau a orașului, școala etc.

Nu e bine să însărcinăm cu oferte pentru interese publice numai unele clase ale societății noastre, pe cea mai avută, pe acționari ș. c. l. Nu, pentru că aceasta este pe deoparte nedreptate, care disgustă dela contribuiri benevole, de altă parte pentrucă nu ni-se adună destui bani pentru ajungerea scopului, și în fine, pentrucă ne învățăm poporul la cerșitorii, la aceea ca să aștepte „manna“ căzând din ceriu și nu producându-se prin propriele sale puteri. Pierdem dară folosul cel mai mare, cel moral, adecă acela, ca poporul să-și câștige încrederea în forțele sale proprii, și să nu aștepte „milă“, ajutor, drepturi dela bunăvoința nimănui, ci să-și câștige cele trebuincioase prin hărnicia lui, contribuind fiecare proporțional după puterile sale.

Interese generale și publice trebue realizate și drepturi câștigate prin încordarea puterilor tuturora.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dimineață.

(Fragment).

— — — — — — — — — —

Sclipește coasa, secera sclipește;
Și toți se duc, cântând cu voie bună
Să stringă 'n snopi podoaba lanurilor,
Nădejdea și puterea sfântă-a vieții.
— Doar pe la porți, bătrâni cu plete albe,
Cu frunți pe cari adânc, adânc săpat-a
Amarul, truda unei vieți pierdute,
Privescu-i blând, iar gândurile lor
Departe zbor, departe 'n altă vreme,
In vremea tristei lor copilării,
In zile de urgie și durere,
Când cruzi stăpâni — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — Și se gândesc bătrânii,
Și câte o lacrimă streccară printre gene.

Vasile Stoica.

Baba Dochia.

Zice că de mult de tot era o babă cocoșată și urâtă nevoe mare. Și povestea mai zice, că baba avea o fată frumoasă și bună de nu mai aveà pereche pe lume. Cu cât iubea fata pe babă, cu atât ura baba pe fată, îi erà necaz pe tinerețea fetei, pe ochii ei albaștri ca seninul ceriului, pe obrajii ei albi ca petalele crinului, pe gurița ei roșie ca fraga câmpului. Și atât o chinuià de mult pe biata fată încât nu a mai putut răbda Dumneseu nedreptatea ei.

Intr'o zi, pe când copila erà la pășune cu oile, s'a pomenit cu Sfânta Vineri, că a venit la ea și a întrebat-o cu milă: — Da bine maică, ghioceii n'au eșit încă de sub zăpadă, mugurii nu s'au deschis încă, fluturii nu au început să sboare, rândunelele și berzele nu au mai venit de peste mare și tu ai eșit cu turma la păscut.

— Baba m'a trimis — a răspuns fata albastră ca vioreaua de frig — a văzut soarele pe cer și a zis că-i primăvară, dar soarele e rău ca baba și nu vrea să ne încă zască.

— Uite fetițo! Na chita (mânunchiu) asta de fragi și când te vei întoarce deseară acasă s'o dai babei, dar să nu-i spui că e dela mine, să-i spui că le-ai cules tu de pe câmpie. Și Sfânta Vineri a sărutat fata de i-a ținut cald până seara și pe urmă s'a făcut nevăzută.

Când a văzut baba chita de fragi care i-o adusese fetița, cum erà de bătrână, a început să joace prin casă de bucurie că a venit primăvara și dimineața s'a îmbrăcat cu nouă cojoace, a lăsat fata acasă și s'a suit cu oile în munte.

Dar cum a ajuns în vârful muntelui, a început să bată vântul și să viscolească încât baba ca să se mai ușureze a lăpădat un cojoc, că i-se îngreunase de apă, a doua zi altul, a treia zi altul... nouă cojoace în nouă zile, și când a rămas fără nici unul a înghețat de frig și atât a înghețat de tare, că soarele n'a mai topit-o și a rămas pe vecie stâncă de piatră...

Așa istorisea Moș Radu flăcăilor și fetelor din sat povestea Babei Dochia, care după credința unora se zice că se vede și acum cu oile și cu cojoacele împietrite, când treci drumul dela Turnu Severin la Vârciorova, pe muntele din dreptul porților de fer.

— Așa este moșule, zise învățătorul zâmbind, care era printre ascultători, aceasta este legenda babelor, a celor nouă zile schimbătoare dela sfârșitul Iernei (dela 1—9 Martie) și această credință se află și la alte popoare, eu însă știu altminterea povestea Dochiei.

— Spune-o dascăle, se rugară fetele și flăcăi, părăsind pe moșneag și dând ocol învățătorului.

Și numai decât a început Dascălu s'o povestească:

Traian, împăratul Romanilor, a strănepoților noștri, nemulțămit de purtarea Dacilor, popor viteaz, care trăia în țările, în care trăim noi Românii astăzi, a plecat dela Roma, cu oștire număroasă, ca să-i pedepsească de jafurile, care le făceau. Fiind-că Dacii se îndeletniceau mai mult cu păstoria treceau foarte des Dunărea, prădând și întorcându-se în munții lor, cu avutul Romanilor. Se mai sculase și alt împărat roman cu război în contra lor, însă fusese bătut și îndatorat să plătească tribut Dacilor.

Traian, ca să spele această rușine, care erà o pată pe o împărăție atât de mare ca a lui, s'a hotărât să-i șteargă după fața pământului și țara lor s'o prefacă în țară romană. Și cuma zis a și făcut.

După ce îi bătuse cu desăvârșire, după ce se omorâse și cei cari rămăsese în viață împreună cu regele lor Decebal, de mândrie ca să nu cadă vii în mânile Romanilor, se zice că Traian a dat cu ochii de Dochia (Dacia), fata lui Decebal care scăpase ca prin minune de mâna morții. Și erà fată atât de frumoasă încât Traian s'a îndrăgostit de ea și a vrut s'o ia de soție.

Insă Dochia, cum ar fi putut să iu-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Revista politică.

Marți s'a *sfârșit pe neașteptate desbaterea generală a proiectului de înăsprire a regulamentului*, nemai fiind înscriși la cuvânt alți deputați. In ședințele, cari vor urma de acum înainte, au drept la cuvânt numai deputații, cari au înaintat contrapropuneri privitoare la înăsprirea regulamentului, iar după ce vor fi vorbit propunătorii, se va începe desbaterea specială, adecă pe paragrafi.

Iată pe scurt ce s'a întâmplat, începând dela Joia trecută, în dieta ungară.

In ședința de Joi a luat cuvântul după dep. *Thoroczkay*, despre a cărui vorbire facem amintire la alt loc al foii, dep. român Dr. Stefan *Petrovici*, care a susținut cu bărbăție că interesele țării nu cer înăsprirea regulamentului și că guvernul nu e în drept să siluiască majoritatea dietei, ca să voteze înăsprirea regulamentului. Inăsprirea regulamentului, a zis dl Petrovici, se face pentru ca guvernul să poată introduce o reformă electorală, care să nu fie bazată pe sufragiul universal. Guvernul a încheiat cu Coroana un pact, prin care s'a obligat să introducă votul universal. Guvernul are datorința să ne spună ce conține acest pact, dar nu ne spune. Această tăinuire înseamnă că guvernul vrea să introducă în reforma electorală dispoziții, cari să ne lipsească pe noi naționalitățile de posibilitatea de a intra în parlament. Cu alte cuvinte *guvernul vrea să falșifice voința regelui*. Nu-și va ajunge însă scopul, căci vom ști să apărăm interesele poporului nostru, oricât de puțini am intra în cameră. Sfârșind, cere luarea proiectului dela ordinea zilei și introducerea neamânată a votului universal.

In ședința de *Vineri* a vorbit dep. slovac *Milan Hodza*, care a zis că scopul înăsprirei regulamentului e absolutismul parlamentar. Partidul kossuthist și-a părăsit programul. Ajuns la putere nu mai cere votul universal, cum îl cerea când era în opoziție. Chiar dacă ar aduce guverunul votul universal, și în acest caz e trebuință de regulamentul liberal de azi, căci Casa Magnaților nu vrea votul universal. E deci trebuință, ca dieta să-și păstreze arma puternică de luptă, adecă regulamentul de acum, ca să poată constrânge Casa Magnaților a vota reforma electorală.

Tot Vineri a vorbit și deputatul disident Benedek Iános, despre a cărui discurs vorbim la alt loc.

Sâmbătă a vorbit deputatul Dr. Teodor *Mihali*, apoi Dr. Ioan *Suciu*. Dep. Mihali combate energic și cu argumente puternice înăsprirea regulamentului. Se ocupă mai pe larg cu chestiunea naționalităților, pe cari guvernul vrea să le facă dușmani, violându-le drepturile. Răspunzând la o întrerupere că *„In România e răscoală“*, declară că în România domnește de prezent cea mai mare ordine. E dureros, că foile maghiare alarmează lumea cu știri false și tendențioase. E în interesul nostru al tuturor ca în statul vecin să nu fie răscoală ci să fie pace. Mai de mult presa maghiară a răspândit știrea, că în Ardeal Românii s'au răsculat. Știrea s'a dovedit absolut falsă. Așa e și acum cu pretinsa răscoală din România. Nu e bine să vă jucați cu arma revoluției! Dep. Mihali combate apoi politica actuală de naționalități, prin care li-se răpește naționalităților limba și cultura lor. Dep. *Suciu* a zis, că înăsprirea regulamentului numai de aceea se face, ca pe calea aceasta guvernul și majoritatea să-și ispășească păcatele din trecut. Noi naționaliștii protestăm, ca aceasta să se facă pe socoteala noastră. Adevărul este, că înăsprirea se face pentru ca guvernul să aducă o batjocură a votului universal, o reformă electorală, care să scoată pe naționaliști și socialiști din parlament. Propune luarea proiectului dela ordinea zilei.

Luni dieta n'a ținut ședință.

In ședința de *Marți* a luat cuvântul d-l dep. Dr. I. Maniu:

Dep. Dr. Iuliu Maniu, declară dela început, că fiind greu să aducă în discuție argumente noui, fiind stadiul discuțiunei înaintat, nici nu nizuiește să apară ca original, ține însă ca să spună țără înconjur, părerile într'o chestie, în care e vorba de nimicirea constituțiunei, de știrbirea ce i se aduce libertății cuvântului.

Combate pe ministrul Andrassy, răsturnând toate motivele ce a invocat. »Se înșală — zice între altele — d-l Andrassy, când afirmă că țara aprobă revizuirea. Dar țara nici n'a fost conzultată prealabil și nici măcar n'a fost întrebată acum ulterior, dupăce s'a început discuția asupra proiectului de revizuire, că nici miniștrii, nici alți corifei maghiari nu s'au dus între alegători să-i întrebe. Din contră, știm că chiar în dietă sunt 97 deputați, cari nu aprobă revizuirea, ne mai socotind pe kossuthiștii, cari nu aprobă, dar din disciplină de partid nu îndrăsnesc să se manifeste«.

Critică apoi toate pretextele aduse de oratorii guvernamentali, ridiculizând în deosebi pretinsul argument, că fiind ședințe de câte 16 oare, toți vor avea vreme să vorbească. Acuză pe kossuthiști, că de dragul de a rămânea la putere și-au abandonat 99 proc. din principii. Cei cari făceau paradă din principiile lor de libertate, din simțul de independență și se arătau păzitori ai constituțiunei, acum sunt îndrăgostiți de puterea ce trebue să exercite majoritatea.

Protestează mai presus de toate ca și aici, în corpul legislativ, să nu se țintească decât tot la ridicarea unei rasse, cu cele mai artificiale măsuri, în defavorul celorlalte rasse, cari gem sub apăsare.

Vorbind desdre *chestiunile militare*, arată cum naționalitățile și aici sunt amenințate, deoarece în pornirea sa șovinistă, regimul vrea să facă din armată un instrument de maghiarizare. Asta ar însemna scurtarea drepturilor naționalităților și s'ar răzbuna asupra însași oștirei, care frământată de chestii naționale, ar deveni incapabilă de luptă.

Respinge acuzațiunile și argumentările false aduse de miniștri împotriva naționalităților, arătând că nu naționalitățile, ci guvernul are tendințe de a întări o singură rassă. Desvoltă pe larg ideea națională și arată că în privința asta noi avem concepții atât de largi și liberale, că și Ungurii ar putea să lupte în cadrele partidului nostru pentru drepturile lor naționale. Nu urmărim, zice, decât desvoltarea tuturor neamurilor!

Dr. I. Maniu continuă spunând că zadarnic este pădurea de suliți și puterea gendarmerească, dacă poporul nu e convins de bunătatea legilor, ci e convins de nedreptatea lor. Acestea nu pot să aibă durată. De altfel naționalitățile nu se sperie de amenințări nici nu se vor desființa în urma brutalităților sălbatice. Tot așa, câtă vreme țara întreagă pretinde o lege electorală democrată, zadarnice se vor dovedi toate apucăturile guvernului de a scăpa de aducerea sufragiului universal așa cum e în mintea și dorința fiecărui cetățean luminat.

Respinge proiectul de revizuire și propune un proiect de rezoluție.

După d-l Maniu a vorbit dep. *Molnar*. Fiind acesta ultimul orator anunțat, președintele a declarat discuția generală de închisă. La stabilirea listei oratorilor, cari au drept la cuvântul de încheiere, președintele *s'a folosit de o apucătură*, anume deputații naționaliști Skicsak, Brediceanu, Vaida, Petrovici, Suciu și Maniu *au fost lipsiți de dreptul cuvântului de încheiere* pe motivul ridicol, că doi deputați naționaliști au iscălit unele contrapropuneri făcute de către deputații naționaliști *românește*. De pildă d-l dep. Dr. Stefan Petrovici și-a iscălit numele: Stefan Petrovici și nu Petrovici Pista. Deputații naționaliști au protestat, zicând că nu e hotărâtor *cum* e scris numele, ci hotărâtor este numai ca contrapropunerea *să fie iscălită de 10 deputați*.

Totul a fost însă înzadar și astfel vor avea cuvântul de încheiere afară de 11 deputați disidenți, numai 7 deputați naționaliști, d-nii Polit, Vlad, Bella, Lucaciu, Ivanca, Pop și Hodja, a căror contrapropuneri au fost iscălite pe ungurește.

*

In mijlocul unui scandal mare *s'a deschis Joi dieta croată*. Inainte de a se da citire rescriptului regal de deschidere s'au întâmplat scene tumultuoase. Deputații strigau cât îi ținea gura: „Jos Wekerle! Jos Kossuth!“ și câte și mai câte, iar președintele de etate a numit în discursul său de deschidere pe banul Croației un „servitor al Ungariei“ și i-a strigat: „Jos nevrednicule! Dă-ți dimisia!“ Incetând sgomotul, banul Rauch a dat citire rescriptului, în care se zice, că dieta trecută a trebuit să fie disolvată, deoarece a trecut peste cercul ei de competență și fiindcă s'au manifestat tendințe pentru spargerea comunității Croației cu Ungaria. Se mai spune în rescript ce are să lucre dieta actuală și anume să aleagă pe cei 40 deputați pentru dieta croată, să reguleze chestia limbei și a steagului și să aducă mai multe reforme, între cari și o *reformă electorală*. După citirea rescriptului ședința s'a sfârșit, fixându-se a doua ședința pe Sâmbătă.

Sâmbătă, când era să se deschidă a doua ședință, președintele s'a trezit cu un nou rescript regal, prin care *dieta croată se amână pe timp nehotărât*. Croații au protestat în contra amânării, pe motiv că ea este nelegală și în câteva conferențe, pe cari le-au ținut, au decis să facă cea mai energică opoziție guvernului maghiar.

Cestiunea naționalităților în dieta ungară.

Zilele trecute au răsunat în dieta ungurească câteva glasuri cam neobicinuite în istoria vieții parlamentare din Ungaria. S'au sculat adecă trei deputați neaoși maghiari, cari au cerut *resolvarea cinstită a cestiunei naționalităților*, susținând sus și tare că nu naționalitățile sunt dușmanii Maghiarilor, ci dușmanii ei trebue căutați în altă parte. Acești trei corbi albi sunt bar. Victor *Thoroczkay*, Ioan *Benedek* și Eugen *Molnar*.

Ca să vadă și cetitorii numărului nostru poporal, de ce păreri sunt conduși acești bărbați maghiari cu tragere de inimă pentru restabilirea păcei în mult frământata noastră patrie, vom da aici unele părți din vorbirile lor.

In ședința de *Joi* a dietei deputatul *Thoroczkay*, combătând proiectul revizuinei regulamentului camerei, a zis că ei a studiat cu deamăruntul cestiunea naționalităților și s'a convins că *naționalitățile nu's dușmanii patriei. »Poporul român e unul dintre cele mai bune și blânde popoare«*. In 1848 poporul român n'a fost așa de crud cum se zice. Ar fi putut săvârși devastațiuni și mai mari. Și-a apărat numai naționalitatea. (*Zakariás*: Să-ți fie rușine! Renegi maghiarimea!) *Thoroczkay*: Cestiunea naționalităților trebue tractată cu bunăvoință, și cu o politică cumpănită se poate rezolvi și împăca. *Trebue să facem pace cu ori-ce preț*... Față de naționalități avem să ob-

---

bească pe acela, care îi pustiise țara, îi măcelărise frații și din a cui pricină se omorâse și tatăl ei?! A luat deci lumea în cap, rătăcind prin munți, plângând ziua și noaptea peirea Daciei.

Dar Traian se îndrăgostise așa de mult de ea, că n'a mai avut pace în suflet până nu i-a dat de urmă. Și fericit, când a găsit-o, s'a repezit să strângă în brațe pe cea mai frumoasă fecioară, pe care voia s'o facă împărătească romană.

Atunci Dochia, văzând că nimic n'o mai poate scăpa din mânile Impăratului, și-a pus credința în Dumnezeu, rugându-l să-i fie milă de ea. Și Dumnezeu a avut milă, căci a prefăcut-o într'o stâncă de piatră.

Aceasta este povestea Dochiei, care o știu eu și mai este și o poezie, zise vesel învățătorul.

— Spune-o și pe aceea dascăle, se rugară toți.

— Spun, dacă ne mai spune pe urmă ceva și Moș Radu.

— Apoi de, eu nu știu ca D-ta din carte.

— Fie Moșule, că multe povești frumoase știi și D-ta, — adăogă învățătorul — și fără să mai fie rugat începù a spune următoarea poezie, făcută de marele român și scriitor George Asachi (născut 1788, mort în Iași la 1879, în vârstă de 91 ani).

Dochia și Traian

(legendă națională versificată de G. Asachi).

1. In piatra detunată
Ș'al Sihastrului picior,
Vezi o stâncă ce-a fost fată
De un mare domnitor,
Acolo de rea furtună
E locașul cel cumplit,
Unde vulturul răsună
Al său cântec amorțit.
Acea Doamnă e Dochia,
Zece oi al ei popor,
Ea domnește 'n vizunie
Peste turme și păstori.

2. La frumsețe și la minte
Nici o jună i sămăna,
Vrednică de-al ei părinte,
De Decebal, ea eră.
Dar când Dacia, a 'mpilat-o
Fiul Romei cel măreț,
Pe cel care-ar fi scăpat'o
De-a iubi a juruit.
Traian vede astă zină.
Deși e învingător,
Frumsetei ei se 'nchină
Se subjugă de amor.

3. Impăratu 'nzădar cată
Pe Dochia a 'mblânzi,
Văzând țara ferecată
Ea se 'ndeamnă a fugi.
Prin a codrului potecă
Ea ascunde al ei trai,
Acea Doamnă tinerică
Turma paște peste plai
A ei haină aurită
O preface în șaisg,
Tronu-i iarba înverzită
Schiptru-i este un toiag.

4. Traian vine'n astă țară
Și a birui deprins,
Spre Dochia cea fugară
Atunci mâna a întins.
Atunci ea cu grai ferbinte
„Zamolxis, o Zeu!“ — strigă —
„Te jur pe al meu părinte
„Astăzi, rog nu mă lăsa!“
Când întinde a sa mână
Ca s'o strângă'n braț Traian
De-al ei Zeu scutita zină
Se preface 'n bolovan.

5. El petroasa ei icoană
Nu 'ncetează a iubi
Pe ea pune-a sa coroană,
Nici se poate despărți,
Acea piatră chiar vioaie
De-aburi copere al ei sân.
Din al ei plâns naște ploae,
Tunet din al ei suspin.
O ursită privegheză,
Și Dochia de isori
Peste nouri luminează
Ca o stea pentru păstori.

— Să trăești! Copilu moșului, zise Moș Radu, acuma trebue să mă țiu și eu de vorbă. Mâne știți voi ce ziuă este?

— Ce este moșule?

— Mâne este întâia zi de primăvară, că sunt 40 de mucenici. Mâne toți cei 40 de sf. mucenici dau cu măciucele în pământ, de crapă pământul și intră frigul și ese căldura; de mâne încolo înviază șerpii și toate lighioanele, care stau iarna amorțite; mâne cine are în pivniță, bea patruzeci de pahare de pelin.

Să trăiești moșule! — îl întrerupseră flăcăii zimbind, că frumoasă ziuă este mâne, o să punem unul dela altul ca să te cinstim cu 40 de pahare de pelin și Dumnezeu să-ți mai dăruiască încă 40 de ani.

(„Amicul Tinerimei“). *Emanoil Părdeanu.*

Amintiri din Ardeal.

O expoziție agricolă.

Pe țara Oltului sunt prea puțini oameni, cari să se ocupe cu creșterea vitelor și aceasta din causa pământului de

servăm o ţinută, care să nu le jignească... Duşmanii noştri adevăraţi nu sunt naţionalităţile, ci Austria şi Viena... Rog pe ministrul de interne să dea o deosebită atenţie cestiunei naţionalităţilor... Aici în parlament mulţi atacă pe naţionalităţi, fără să fi văzut român viu în viaţa lor... Aş putea să spun multe adevăruri crude, dar nu le spun, fiindcă m'aţi timbra de trădător de patrie. »Ce priveşte pe Români am curajul să declar că nu aprob ca în şcoală copiii de ţărani români să fie siliţi cu forţa a învăţa ungureşte«. (*Preşedintul nu'l lasă să continue pe această temă*). Destul de rău faceţi, că nu mă ascultaţi! Stărşeşte cerând introducerea sufragiului universal.

In şedinţa de *Vineri* a vorbit deputatul *Ioan Benedek*.

Domnilor deputaţi, a zis deputatul Benedek. Atât ca cetăţean, cât şi ca fiu credincios al naţiunii, mă doare adânc când văd că d-voastră voiţi să ni-i prezintaţi pe *fraţii noştri*, cu cari în cursul alor 1000 de ani am suferit împreună, am luptat împreună între multe desamăgiri — căci şi între fraţi se întâmplă desamăgiri — dar între fraţi buni sfârşitul e întotdeauna împăcarea (aprobări în centru), — repet, mă doare adânc *dacă ne prezintaţi naţionalităţile drept duşmani ai noştri* şi vorbiţi despre ei într'un ton, care — după discursurile lor parlamentare la nivel înalt, rostite în cestiunea de a ordine a zilei — nici decum nu e îndreptăţit. Eu, domnilor. nu vreau să mă linguşesc înaintea naţionalităţilor. Dar când lupt pentru drepturile mele, nu pot să rămân nepăsător pentru drepturile cerute de alţii, pentrucă fără să ţin seamă şi de aceste drepturi nici eu nu pot să sper să-mi câştig titli pentru respectarea drepturilor mele. (Aprobări în centru)! Dacă dorim, ca toţi să fim copii iubiţi de-opotrivă ai dulcei noastre mame comune, patria ungară, nu e permis să ne referim aici la naţionalităţi ca la o fantomă înspăimântătoare, *ci naţionalităţilor trebue să le dăm drepturile ce li-se cuvin.*

Eu îmi închipui iubirea de patrie ca o mamă respectabilă, pe a cărei frunte, alături de urmele amarurilor din trecut, străluceşte şi conştiinţa înălţătoare, că toţi copiii ei o iubesc de-opotrivă, cum şi ea îi iubeşte deopotrivă. Ce înălţătoare e să vezi faţa strălucitoare a adoratei noastre mame comune şi să vezi cum străluceşte de bucurie, că iubeşte şi e iubită deopotrivă. (Aplauze îndelungate în centru). Ce tristă ar fi fruntea aceasta, ce îngândurată faţa nobilă, dacă ar întuneca-o ura confesională, ura de rassă, ura de naţionalităţi. Să nu mai hrănim neunirea, domnilor deputaţi! Să nu căutăm izvorul unirii în cestiunile cari ne dezbină, ci în cestiunile cari ne apropie şi atunci poate toţi vom putea găsi izvorul fericirei noastre...

In şedinţa de *Marţi* şi-a ridicat cuvântul contra înăspririi regulamentului şi pentru împăcarea Ungurilor cu naţionalităţile dep. Eugen *Molnar*.

Inzadar ne spuneţi, a zis oratorul, că e nevoie de revizuire, ca să ne putem apăra împotriva naţionalităţilor şi a croaţilor. *Noi trebue să ne împăcăm cu tot preţul cu naţionalităţile*, căci e mai uşor să ne împăcăm cu ei, cu cari am trăit şi suferit împreună. *Nu ei ne sunt duşmanii* ci Austria, care cere mai mult decât cere acest partid. Trebue să ne împăcăm cu ei cu ori ce preţ... Înţeleg acest »cu tot preţul« aşa ca să nu aducem jertfe mai mari decât ne cere Austria! Împăcarea, însă, nu se poate face, dacă vom urma politica d-lor Markos şi Somogyi cari nu ştiu decât să ţipe şi să huiduască. Nu aşa se pot aplana neînţelegerile dintre noi! Să alegem o comisie de 21 de membri, cari împreună să studieze chestia şi să spulbere neînţelegerile, cari sunt în paguba noastră a tuturor. (Aprobări la naţionalişti).

De sine înţeles, că vorbirile celor trei dep maghiari au făcut mult sânge rău între şovinişti — dar poate i-au pus şi pe gânduri.

Cu încetul vor trebui să se desmeţească şi ei din şovinismul şi orbia, cari le-au întunecat minţile că i — vorba veche — ulciorul îl poţi duce la apă numai până când se sparge.

Veşti din Bucureşti.

Bucureşti, 5 Martie 1908.

Camerele lucrează cu sârguinţă la desbaterea proectelor de reforme, cari au mai rămas. *Legea monopolului vânzării beuturilor spirtoase* a fost cea mai chinuită şi chinuitoare. A fost osândită să treacă cu amendamente dela cameră la senat şi înapoi. Şovăeşte; să vede că e alcoolul la mijloc. Dar această lege ca şi acea a *reorganizării comunelor rurale* nu sunt atât de grabnice şi mai cu seamă aşteptate şi cerute de populaţia dela sate. Cele mai urgente, cari au şi fost pregătite mai întâi, a fost *legea tocmelilor agricole*, cu maximul şi minimul lor, *păşunile comunale*, *casa rurală*.

Prin ajutorul acestor reforme economice ţărănimea se va putea lupta altfel în viitor — şi are toată nădejdea şi încrederea că se va hotărî de soarta lui.

Sunt deci false şi tendenţioase svonurile de începuturi de mişcări pe la sate. Sunt cel mult nişte tratative cu proprietarul sau arendaşul, tratative, cari au avut loc în fiecare primăvară. Ţăranii se strâng toţi, vorbesc toţi şi mai şi strigă. Dar numai acum, după ce-am văzut o răsvrătire, ni se pare că ori-ce purtare agresivă e un nou început de revoltă. Intr'un singur loc a mâncat puţină tăvăleală administratorul, de bună seamă evreu, al lui Froim Fişer, şi asta din pricini, cari apasă mai mult asupra administratorului.

*

Una din cele mai frumoase pilde pentru pătura de sus e aceia pe care o dă d-na general Averescu, soţia ministrului de războiu. E cunoscut talentul său muzical şi mai cu seamă iubirea ce o poartă muzicei populare.

Având concursul talentelor şi iubitorilor şi iubitoarelor de artă muzicală din provincie, a dat pe rând, în diferite oraşe, o serie de concerte din muzica clasică. Dar aceea ce aducea cele mai călduroase aplauze din partea publicului, era execuţia *bucăţilor cu motive populare.*

Duminecă la 22 Februarie a concertat pe rând la R.-Sărat şi la Buzău destinând beneficiul în scop filantropic.

*

Sâmbătă seara şi-a ţinut d-l Dr *Urechia*, la Ateneu, conferenţa *„O excursiune în Bucegi“*, care a fost însoţită de cele mai artistice proecţiuni. Dar nu numai această excursie în Bucegi te interesa, ci încă şi mai mult umorul sănătos şi cald, care răsărea la fiecare pas în cursul descrierii sau prin observaţiuni şi reflexiuni străine de subiect. Aşa d-sa n'a vorbit numai de excursiunea în Bucegi ci de tot felul de sporturi, între cari sportul casierilor la America, al patinelor pe care îl practică de preferinţă doamnele şi domnişoarele, ca să »alunece« mai uşor.

*

Viaţa publică a Bucureştilor a mai pierdut doi representanţi ai săi prin moartea artistei *Ana Mateescu Ciupagea* şi a lui *Vasile Păun*, director şi profesor al liceului »George Lazăr«, profesor de limba română pentru A. S. Principele Moştenitor la venirea Sa în ţară.

Pe terenul publicisticei era cunoscut şi a muncit până în timpul din urmă. A colaborat cu deosebire la ziarele liberale din Capitală cu articole politice sau ca foiletonist, ocupându-se şi cu literele, făcând critică uşoară.

Prin moartea Anei Ciupagea se perde unul din cele mai alese talente ale teatrului nostru. Dar aceea ce o ridica, nu era numai talentul său de scenă, ci şi talentul literar pe care l'a pus în evidenţă prin câteva lucrări.

A fost pentru întâia oară căsătorită cu Ionescu Gion retrăgându-se de pe scenă, dar după moartea lui a păşit din nou în teatru, unde era rostul său cel mai bun. A fost o inimă aleasă şi o soţie de model.

M.

Intâmpinare în afacerea şcoalelor grăniţereşti.

Făgăraş, în 17 Martie n. 1908.

Domnule Redactor!

In chestia şcoalelor comunale (foste grăniţăreşti) din comitatul Făgăraşului, aţi scris două articole în cari, cu deosebită predilecţiune... îmi aruncaţi şi mie tot felul de învinuiri, toate însă lipsite de bază reală şi adevăr.

Este clar că V'aţi lăsat sedus de informaţiunile... ale unui om, care precum se vede, nici el nu a fost în clar cu chestia, sau că intenţionat (?! Red.) a întortochiat adevărata stare a lucrurilor.

Aceasta e cu atât mai trist, că »Gazeta« era considerată de un organ serios, lipsit de patimă, mai cu seamă când nu are fapte adeverite înaintea sa. Daţi mi voie deci, ca la cele s rise în chestia şcoalelor, pentru statorirea adevărului, să fac unele reflecţiuni.

Nu corespunde adevărului, că noi »trifoiul ilustrilor conducători« cum cu drag ne numiţi, am fi pus în mişcare toată Ţara Făgăraşului, ca să facă primire noului fişpan ca unui principe, sau am fi făcut orice dispoziţie sau orice pregătire în privinţa d-luit comite Szell.

Toate acestea s'au făcut *prin un comitet anume format*, al cărui membru eu nu am fost şi nici cunoştinţă nu am avut de isprăvurile acestui comitet. Ba mai mult eu nu am ieşit nici la gară întru întâmpinarea d-lui comite.

Am luat însă parte, dinpreună cu toţi membrii români ai comisiunei municipale, la instalaţie, unde pe baza însărcinărei primite din partea Românilor, am răspuns la vorbirea de instalaţie a d-lui comite şi fiind vorbirea comitelui suprem ţinută în ton calm şi promiţând observarea strictă a legilor, a dreptului şi dreptăţei, şi decl rând *că va ţinea totdeauna cont de drepturile noastre*, lucru natural, că în salutul meu m'am acomodat (! Red.) programului desfăşurat de dl comite suprem. Şi pot afirma, că vorbirea mea a fost aprobată de toţi membrii români ai comisiunei municipale, fără deosebire, la ce au şi dat expresiune.

Este lucru de cinste şi de cultură, că dacă îţi vine cineva în casă în mod cinstit şi cu frumosul [1]) nu să cade să-i întorci dosul, nici să-l bruschezi. [2]) Oare braşovenii nu au luat şi ei parte la instalarea fişpanului lor, în frunte cu însuşi dl Dr. Aurel Mureşianu? [3]) Va să zică numai pentru noi ar fi aceasta un păcat mare, grav şi de neiertat?!?

In cât priveşte *cestia celor 11 şcoale*, foste grăniţăreşti, acum *comunale*, lucrul stă cu totul alt cum, de cum vi s'a raportat...

Declar mai întâi de scornitură mincinoasă, că pe mine m'ar fi luat cineva la întrebare, pentru cele întâmplate în comisiunea administrativă. Şi nu-i adevărat, că eu aş fi declarat »că toate s'au cetit aşa îngrabă încât am rămas, — gingaşa dumneavoastră, expresiune, — »n'aude, nu vede«, etc.« Din contră, am urmărit, ca totdeauna, cu atenţiune predarea tuturor obiectelor.

Astfel în aceeaş şedinţă un referent a venit cu propunerea, că deoarece în contra unei repartiţii bisericeşti predată preturei (solgabirăului) spre încasare, unii din cei obligaţi au înaintat recurs la pretură, *aceasta este îndreptăţită a censura corectitatea repartiţeii şi a denega executarea ei.*

Aceasta propunere, care tăia în autonomia bisericilor noastre, o-am combătut şi am făcut contra propunerea, ca: Dacă repartiţia bisericească transpusă, prin oficiul parochial preturei spre încasare este provăzută din partea oficiului bisericesc superior, competent, cu clauzula de aprobare şi este ridicată la valoare de drept, oficiile administrative sunt deobligate a o executa. Punându-să la vot ambele propuneri, a fost primită propunerea mea, care poate fi privită şi ca o deciziune principiară, deoarece până acum unele organe administrative făceau mari greutăţi oficiilor parochiale la încasarea repartiţiunilor.

Tot în acea şedinţă inspectorul substitut de şcoale, vine cu propunerea, *ca toate inscripţiile româneşti de pe toate şcoalele să fie delăturate şi înlocuite numai cu inscripţii în limba maghiară.*

(Observ, că atunci încă nu sosise ordinul mai nou al d-lui Apponyi, referitor la inscripţii).

Am combătut şi aceasta propunere neroadă, arătând nelegalitatea ei şi am propus, ca inscripţiile în limba română să rămână şi pe lângă aceasta să se aplice conform legei şi inscripţii în limba maghiară. Venind la vot propunerea mea şi a inspectorului, comisiunea administrativă a primit cu unanimitate propunerea mea

1) In mod cinstit da, dar cu frumosul? — fişpanii erei de maghiarizare? — Red.

2) Intre „bruscat“ şi „Isten hozott“, e mare deosebire. — Red.

3) Dl Mureşianu n'a fost văzut niciodată în frunte la instalaţiuni — Red.

---

cultură, care este suficent pentru hrana populaţiunei, pe de altă parte vitelor cornute mari ca pe Târnave, nu le prea prieşte regimul muntos şi aşa populaţiunea creşte numai vitele necesare pentru plugărit şi pentru laptele necesar casei, de speculă ici colea câte unul doi, cari fac negoţ cum sunt câţi-va locuitori din Sebişul de jos, cari transpoartă cătări pentru Macedonia, dar nici aceştia nu sunt adevăraţi economi de vite că nu ei cresc cătării, ci îi cumpără de pe la târguri din Ardeal şi când strâng câte 50 s'au chiar o sută, atunci prin vama Turnul-Roşu şi parte prin vama Cucului îi trec în România şi de aci în Macedonia. Aceştia sunt un fel de giambaşi, atâta tot, ba să nu uit popa Cismaş din Porumbacul de sus avea doi măgari pentru transportul de merinde la munte pentru societatea carpatină.

Cu toate aceste nu trebueşte să creadă cine-va că ţara Oltului ar fi lipsită de vite. Nici de cum, mai fie-care ţăran are câte-o coadă de vită în curte, şi sunt unele comune în care găseşti vite destul de frumoase. Aşa în comuna Săcădate găseşti cai mari şi frumoşi, în Porumbace vaci, Bradu are un soiu de porci de Basna foarte frumoşi, Racoviţa oi, Porceşdi capre şi aşa mai departe.

Reuniunea agricolă din Sibiiu a luat decisiunea de a organisa pentru anul 1889 o expoziţie de vite în una din comunele de pe Ţara Oltului şi pentru a ajunge la un rezultat favorabil s'a adresat popii Vasile din comuna A., pe care l'a însărcinat cu organizarea acestei expoziţii.

Popa Vasile şi-a pus toată activitatea în serviciul reuniunei agricole şi cu două săptămâni înainte de Sân-Petru a publicat în biserică despre organizarea acestei expoziţii şi a invitat ţărănimea la o şedinţă la el acasă, pentru a se mai sfătui în această privinţă, pe comunele din jur le-a invitat prin preoţii respectivi.

Oamenii atât cei din comuna A. cât şi cei din comunele vecine au dat tot concursul lor pentru reuşita acestei expoziţii şi în ajunul zilei de Sân-Petru se observa o ferbere mare între fruntaşii din A... şi jur, aceştia cu femei şi copii s'au adunat în curte la popa Vasile.

Cuvintele popii Vasile rostite în biserică, că pe ziua de Sân-Petru va veni reuniunea agricolă din Sibiiu în A..., adică vor veni o mulţime de domni, cari ne vor deschide ochii şi ne vor învăţa cum să creştem vitele, ca să ajungă la preţ, cum să cultivăm lucernă, trifoiu, legumi, grâu şi altele şi ne vor împărţi diferite cărţi şi sămânţe de pomană, numai să facem un fel de expoziţie, şi fie-care om, care are vite frumoase să le aducă ca să le vadă domnii aceia dela Sibiiu. Pe care le vor găsi acei domni frumoase şi bine îngrijite, le va premia, adică va da bani proprietarului din fondul reuniunei, ca să se îndemne şi alţii să-şi îngrijască caii şi boii nu numai cu biciul ci şi cu ţăsala şi cu nutreţ bun.

Aceste cuvinte ale popii Vasile şi-au avut efectul dorit, că lor să poate atribui această aglomeraţie de popor la casa popii.

Popa Vasile văzând poporul adunat la el în curte, a luat hotărârea de a merge cu toţii la şcoală, unde este localul mai încăpător şi aşa cu droaia au pornit la şcoală unde s'au pus pe lucru.

S'a ales un preşedinte în persoana părintelui Vasile şi un comitet organizator compus din 10 persoane ţărani fruntaşi şi cu carte.

Comitetul s'a format în modul următor: Preşedinte: Popa Vasile. Membrii în comitet: Primarul Târcol, Ionu Stanciului, Tănasie al Tomică, Nechitu lui Mărtian, Gorea lui David, Dinu Impăratului, Gligorea Danciului, Toaderu lui Ţicărae, Georgea Postoaei şi Şerparu lat.

Odată comitetul constituit, preşedintele le pune în vedere că asemenea expoziţii sunt împreunate cu cheltueli, domnii dela Sibiiu fac destul sacrificiu că vin de acolo pe cheltuiala lor şi aici ar trebui să-i ospătăm şi noi, să le dăm o masă cum nu mai se poate de bine şi apelăm la fondul comunal şi bisericesc, care cred că vor contribui cu ceva, dar şi noi ar trebui să contribuim cu cât putem şi scoate 2 florini pe care îi predă primarului Târcol, ca e este ales de cassier. Esemplul preotului este imitat de mai toţi aşa că s'au strâns vre-o 40 florini, comuna bisericească a dat şi ea 10 florini şi cea politică încă 10 florini în total 60 florini.

Din suma aceasta s'a cumpărat un butoiu cu 10 vedre vin natural din comuna Bradu, zic şi repet vin natural, că pe cale artificială nici nu s'ar fi putut face un vin aşa prost. S'au cumpărat apoi cărnuri, paseri şi altele şi li s'a preparat celor dela Sibiiu o masă cum nu mai se putea de abundentă.

Terminate odată aceste preparative au ales un notar în persoana lui Tănase al Tomică. Acest Tănase a fost peste douăzeci ani învăţător în diferite comune de pe vatra Oltului şi era cunoscut de toată împrejurimea ca om posnaş, aşa că în alegerea lui de scriitor am prevăzut că o să fie ceva de zis, şi nu m'am înşelat în prevederile mele.

Tănase ocupă locul la masa de scris

Vine apoi la ordinea zilei *statorirea cărţei fundamentale* (*törzskönyv*) *despre şcoale cu limba de propunere maghiară.* (»Acum e acum!« — Red.)

Am întrebat anume că despre ce şcoli e vorba? La ce inspectorul mi-a răspuns, că este vorba *despre acele şcoli, a căror limbă de propunere este cea maghiară şi cari deja în 1904/5 au fost induse ca atari în conspectul şcoalelor.* Atâta tot.

Lucru natural, că am fost nu numai eu şi d-l Vicariu, ci toţi membrii comisiunei, şi-ar fi fost ori şi cine de credinţă, că *aici este vorba numai despre şcolile de stat şi ale confesiunilor maghiare, în cari singură limba maghiară este limbă de propunere;* — şi nici de cum nu poate fi vorba de şcoalele confesionale s'au comunale, unde toţi ştiam, că limba de propunere *este şi astăzi cea română.*—In felul acesta a trecut acest obiect prin şedinţă.

Am rămas deci foarte surprins, când mi s'a arătat din partea unui efor şcolar, — încă înainte de a se fi publicat în preţuitul d-voastră ziar, — vestitul decis al comisiunei administrative.

Numai decât m'am prezentat la d-l comite suprem, şi l'am întrebat, dacă s'a făcut acest atac contra şcoalelor române cu ştirea şi învoirea dânsului? La ce dânsul mi-a declarat hotărât, că nici o cunoştinţă nu a avut şi nici nu a putut avea, lipsind de acasă şi sosind numai în decursul şedinţei. Mi-a declarat totdeodată, că şi dânsul e convins de nelegalitatea decisului şi va face tot posibilul, ca acela să fie retractat s'au nimicit pe calea sa.

M'am dus apoi la inspectorul şcolar *şi am cerut întreg actul spre studiare.* Din acestea m'am convins, că inspectorul şcolar a predat *fals* obiectul şi cu intenţiune ascunsă. Va să zică a tras pe sfoară întreaga comisiune administrativă, provocându-se la documente neexistente, cum ar fi conspectul din 1904 5 şi la paragrafi, pe cari sau nu i-a înţeles, sau intenţionat i-a întortochiat.

In urma acestora, în calitate de membru al comisiunei municipale, ca nu cumva să fie întârziere, am *înaintat recurs*, respective *cerere de revizuire*, ca astfel să asigur ambele căi.

Presentându-mă de nou la d-l comite suprem, — *încă înainte de orice deputaţie* — dânsul m'a asigurat, că decisul comisiunei administrative va fi în orice caz nimicit.

Am luat'o la cunoştinţă, declarând, că aceasta este şi dorinţa şi pretenziunea noastră.

Şi de fapt aşa s'a şi întâmplat, căci în 16 Martie st. n. mi-s'a intimat următorul decis:

»Nr. 670/908. D-l ministru de culte şi instrucţiune publică a adresat cu datul de 10 Martie a. c. sub Nr. 30.154 comisiunei administrative a comitatului Făgăraş, următorul ordin:

»In contra decisului comisiunei, de sub Nr. 336/908 adus în privinţa statorirei cărţei fundamentale a şcoalelor cu limba de propunere maghiară, înaintând mai mulţi interesaţi recurs, cu considerare, că comisiunea, la aducerea acelui decis nu a ţinut cont de § 18 al art. de lege 27 din 1907, respective nu s'a acomodat § 40 din ordinaţiunea ministerială Nr. 76.000 din 1907 referitoare la esecutarea acestei legi, pe baza recurselor acel decis îl nimicesc (feloldom) şi îndrum comisiunea, ca în cestiunea atinsă prin decis, să purceadă acomodându-se strict la dispoziţiunile amintite.

»Despre ce se încunoştiinţează: inspectorul de şcoale al comitatului Făgăraş, membrul comisiunei administrative Dr. Ioan Şenchea, representanţa comunei Tohanul vechiu, mai departe scaunele şcolare dela şcoalele din Viştea inf., Copăcel, Lisa, Margineni, Berivoiul mare, Ohaba, Tohanul vechiu, Ţinţari, Vaida-Recea şi Voila. — Subscris Szell mp. comite suprem«.

După cum puteţi vedea, în toată cestiunea nici o vină şi nici o responzabilitate nu poate cădea asupra mea.

Am făcut însă tot ce mi-a stat în putere, ca gravamenul să fie îndreptat. Trebue să observ, că dela început am voit ca toată chestia să se aplaneze pe cale pacinică, — căci e mai uşor aşa, — şi nu cu toba mare.*) Aceasta străduinţă şi nizuinţă a mea, cred că a fost cu atât mai îndreptăţită, şi o va aproba ori ce om cu judecată clară şi mintea sănătoasă, cu cât ştim bine, că ce dragoste mare nutreşte atât Apponyi cât şi parlamentul şi ziaristica maghiară faţă de şcoalele noastre. Şi n'ar fi decisuri cât de nelegale şi abuzive, cari ajungând odată în publicistica maghiară, sau în dieta ţărei, să nu fie aprobate, iar cei cari le-au adus să nu fie preamăriţi **)

Trebue să constat şi la acest loc, deşi nu am absolute nici o legătură cu d-l comite suprem, ba din contră atât în congregaţie, cât şi în comisiuni mai mult venim în conflict, că în chestia aceasta dela început a observat o ţinută corectă şi dreaptă. Aceasta a dovedit'o şi resultatul obţinut.

Destul, că causa celor 11 şcoale s'a resolvat conform legei şi dreptăţei, *rămânând şi mai departe starea de până acum.* (Stare destul de tristă, umilitoare şi ruşinoasă pentru ori ce Român din Ţara Făgărăşului! — Red.)

Nu pot trece totuşi cu vederea o împrejurare, care l'a îndemnat pe inspectorul şcolar la nefasta lui păşire şi anume aceea, *că în cele 11 şcoli comunale unele studii,* conform rapoartelor directorilor şcolari adresate inspectorului şcolar în anul 1904/5, *se propun şi în limba maghiară.* Aşa d. e. computul şi geografia în toate cele 11 şcoale, Istoria şi Constituţia ţărei în şcoala din Lisa, Recea, Voila, Ţinţari, Scoreiu, Tohanul vechiu, Viştea inferioară şi Mărgineni. Că pe ce bază, aceasta nu o pot şti.[1]) Atâta despre chestia şcoalelor.

Daţi-mi voie, d-l redactor, să mai reflectez pe scurt la două rătăciri şi invective din articolele amintite. Se afirmă, în deplina necunoştinţă de cauză, că în comisiunea municipală am fi în maioritate.[2]) Durere, nu este aşa. Mai întâi fiindcă din 87 virilişti, numai 20 sunt Români,[3]) iar între cei aleşi sunt mulţi oficianţi şi streini, aleşi *nu cu sprijinul şi voia noastră,* apoi mulţi notari, cari trebuc să voteze cum li-se comandă, iar nu cum ar voi şi sunt controlaţi la votizări. Sunt apoi 22 voturi din oficiu.

Vădit lucru deci, că suntem în minoritate, — drept că nu mare. Dar Românii noştri »independenţi«*), nici când nu iau parte în număr complect, şi dacă apar, nu stau la şedinţă, ca să putem dirima. — Pe când contrarii fiind din oraş şi funcţionari, totdeauna sunt la îndemână şi la ordinul domnilor. A-a la alegerea comisiunilor în adunarea din Decemvrie trecut, din 96 voturi au fost numai 15 cu lista curat naţională**).

Stabilirea timpului, când are să se întâmple alegerile, depinde nu dela »ilustrul trifoliu«, ci dela votul maiorităţei, afirmarea aceasta este dar nedreaptă.

Este greşită informaţia şi nici dumneavoastră nu sunteţi orientaţi, când afirmaţi, că comisia administrativă constă din 16 (?) membri***). Căci de fapt, aceasta constă, afară de fişpan din 20 membri, din cari 10 sunt din oficiu, iar zece aleşi.

Din aceştia aleşi suntem 4, anume d-l vicariu Macaveiu, Dr. Şerban, Mat. Recean şi eu. Că nu s'au putut alege mai mulţi iarăşi nu e vina »trifoliului«, căci noi nu putem aduce pe nimenea cu forta la urnă şi nici a scoate voturi din pământ. (Rău destul! — Red.) Iată deci, că şi această afirmare este lipsită de orice bază dreaptă şi serioasă.

Tot aşa de nedreaptă este purcederea d-voastră, când pentru tot ce face şi va face în viitor fişpanul, ne faceţi pe noi cei trei »ilustri conducători« responzabili*). Eu cel puţin aşa cred, că neflind fişpanul organ supus sau pendent de noi, este eschisă orice responsabilitate din partea noastră pentru faptele lui. Şi cred, că invectiva**) aceasta nedreaptă (invectiva nedreaptă? — Red.) o a-ţi folosit mai mult ca o licenţă poetică, ca atacul să fie, vezi doamne, mai cu »aplomb«.

Sperez, d-le redactor, că în interesul adevărului şi a lămurirei publicului cetitor veţi binevoi a da loc în preţuitul d-voastră ziar acestor şiruri. (Vezi că o facem. — Red.) Ca încheiere accentuez, că deoarece am observat, că cu o deosebită predilecţiune vă ocupaţi de neînsemnata mea persoană***), care nici când nu am râvnit după rolul de »conducător«, dar în decurs de 12 ani constant, consequent şi conştiinţios mi-am îndeplinit datoria de luptător, chiar şi în cele mai grele timpuri şi de multe ori singur şi *chiar şi faţă de Români,* — spre a căror dovadă mă provoc la toţi membrii comisiunei municipale din acest interval.

Nicidecum nu voiecs a vă lipsi de această plăcere şi temă predilectă. Constatarea adevărului, însă dovedit prin fapte, cred, că încă e o datorinţă publică

Dr. Ioan Şenchea.

Am satisfăcut rugărei d-lui Şenchea şi i-am publicat întâmpinarea, deşi a fost prea lungă, mai ales având în vedere că ia pledează numai în apărarea dânsului.

D-l Şenchea e de părere că suntem preocupaţi numai de persoana sa, pe când noi n'am fost nici-odată conduşi de „predilecţiuni“ de felul acesta. Cerem dela d-l Şenchea ceea ce cerem dela ori şi care Român, care e dator să apere cauza comună naţională!

*) Aceasta a voit'o şi d-l fişpan Szell, care acum îşi spală mânile, că n'a fost de faţă la şedinţă. Nu te pune că, dacă cumva era de faţă, ar fi fost tras şi el pe sfoară dimpreună cu d-l Şenchea şi soţi. — Red.

**) Atunci ce să facem? Să ne dăm legaţi şi să suferim în tăcere a fi traşi pe sfoară?
— Red.

1) De ce nu ai întrebat pe minunatul d-voastră inspector şcolar reg. să te lămurească? Poate ar fi făcut'o. — Red.

2) S'a afirmat în grabă din greşală, care însă o am rectificat'o. — Red.

3) Da de ce? Se vede că „iluştri conducători“ ori cine ar fi ei, puţină grijă au de lista viriliştilor! — Red.

*) Cari sunt aceia? Am dori să'i cunoaştem. — Red.

**) Slabă treabă! Domnilor conducători! — Redact.

***) N'am zis 16, ci *vr'o 16.* Asta înseamnă că nu ni-am adus aminte de numărul exact cerut de lege. — Red.

*) Cum nu, dacă vă lăudaţi, că faţă cu fişpanul, ei au cea mai mare influenţă? — Red.

**) D-l Şenchea se vede că nu cunoaşte însemnătatea cuvântului „invectivă“, căci l'a folosit mai de multe ori în loc de cuvântul „afirmare“.— Redact.

***) Nu înţelegem de unde ai luat aceasta observare, căci numai odată am amintit de d-ta în special, când am arătat, că ai asistat la şedinţa comisiunei administrative — Red.

ŞTIRILE ZILEI.

— 6 Martie v.

Prelegeri publice în Braşov. Atragem atenţiunea publicului nostru asupra conferenţei, ce o va ţinea *Dumineca viitoare,* 9 (22) l. c., d-l profesor *Dr. Alex. Bogdan.* Dânsul va tracta despre poema »Strigoii«, una din lucrările cele mai de frunte ale genialului poet M. Eminescu. Precum aflăm, conferenţiarul a pregătit un studiu complet asupra acestui subiect, cercetând, care au fost isvoarele de inspiraţiune ale poetului, credinţele despre strigoi la poporul nostru şi la alte popoare, precum şi subiectele analoge din literaturile străine, aşa încât prelegerea din Dumineca viitoare, precum şi cea din 16 29) Martie, în care se va continua aceeaşi materie, promit a fi de un interes deosebit. — Pentru înlesnirea înţelegerii celor două conferinţe ale d-lui Dr. Alex. Bogdan nu ar fi de rău, ca aceia, cari au de gând a lua parte ca auditori, să recetească poema, despre care se va trata, fie din colecţiunea de poezii a lui Eminescu, fie din cartea de cetire pentru cl. IV. gimn. şi reală, de dir. Virg. Oniţiu, unde poema e provăzută cu unele note explicative. — Inceputul prelegerii la oarele 6 p. m. Localul: Sala festivă a gimnaziului român din loc.

Dela reuniunea rom. de cântări. Mâne, *Vineri, la orele 6 p. m.* se va ţinea o repetiţie pentru concertul, ce se va da Miercuria viitoare în favorul sanatoriului pentru tuberculoşi. — Avis membrilor reuniunei rom. de cântări!

Şcoala pentru economia de casă (şcoala de menaj), susţinută de »Reuniunea femeilor române din Sibiiu«, deschide la 15 Aprilie n. un *curs nou de bucătărie.* Cursul va dura dela 15 Aprilie până la 15 Iulie. Taxa pentru elevele interne e de 150 cor., iar pentru cele exterue de 120 cor. Informaţiuni detaiate se pot primi dela doamna Iulia Dancăş, Sibiiu, strada Baier Nr. 1.

şi formează protocolul pentru expoziţia de mâne.

Preşedintele ca cel dintâi, având un cal bun de călărit şi bine îngrijit se înscrie primul cu un cal, alţii pe rând cu câte un bou, vaci şi altele. Comunele din împrejurime nu erau admise la expoziţie ca oameni singuratici numai ca corporaţiuni, expoziţia fiind în comuna A... şi lor li s'a rezervat dreptul pentru alţi ani, când se vor face şi pe la ei expozitie.

Notarul Tănase a format un protocol cu o listă de expezanţi, pe care l'au subscris toţi membrii din comitet, şi care protocol a rămas în posesiunea primarului Târcol, care era desemnat al preda preşedintelui reuniunei agricole din Sibiiu, la deschiderea expoziţiei pentru ziua de mâine.

Cu aceasta s'au terminat preparativele pentru expoziţie şi publicul s'a împrăştiat ca pe mâne să-şi poată aduce vitele la expoziţie, iar comitetul *in corpore* s'a dus la membrul Nechitu lui Mărtian, unde îi aştepta butoiaşul cu vin sosit proaspăt din comuna Bradu. Aci pe repezală au scos o vadră pe care au vânturat'o în sănătatea comitetului organizator.

In dimineaţa zilei de Sân-Petru odată cu scoaterea ciurdei de viţei un banderiu de 20 flăcăi pe cai ageri pornesc la podul Oltului pentru a întâmpina pe domnii dela Sibiiu şi pentru ai însoţi până în comună.

Pe talpa de brad de lângă casa Lucoiului în capătul satului era strâns comitetul organizator al expoziţiei.

Cam pe la toaca de a doua oară îşi fac întrarea în comună membrii reuniunei agricole din Sibiiu.

O fetiţă de vre-o 12 ani îmbrăcată ţărăneşte cu o secere la brâu predă preşedintelui D lui Dr. Daniil Barcian un buzdugan, adică un buchet în forma unei cruci, făcut din spice de grâu, iar comitetul cu zece guri d'odată strigă:

Bine-aţi venit la noi şi Dumnezeu să vă ţină la mulţi ani!

Dr. Daniil Barcean se scoală în picioare în trăsură şi mulţumeşte în câte-va cuvinte bine simţite de primirea ce i se face, şi invită pe oamenii strânşi în capătul satului, ca să meargă de-adreptul la expoziţie să vadă cum este organizată şi pe urmă va ţinea o conferinţă în şcoală despre creşterea vitelor şi altele.

Aşa cu toţii au plecat în »cânepi« un fânaţ frumos lângă apă în capătul satului spre Porumbac, unde se afla expoziţia.

Era primitivă, dar frumoasă, o mulţime de oameni din sat şi împrejurime şi-au adus ce au avut mai frumos dintre vitele din curte.

In mijlocul expoziţiei era formată un fel de tribună, de pe care avea să se ţină o conferinţă, dar din cauza căldurei conferinţa s'a ţinut în localul şcoalei.

Tribuna însă tot a servit la ceva, că după ce s'au plimbat membrii reuniunei agricole din Sibiiu şi-au inspectat toate vitele espuse, s'au strâns în jurul tribunei, unde Dr. Barcian a ţinut o cuvântare instructivă poporului îndemnându-l a se ocupa serios de economia de vite, care este cel mai singur şi rentabil isvor de îmbogăţire. Mulţumeşte în cuvinte calde părintelui Vasile şi întregului comitet organizator pentru osteneala desfăşurată cu ocasiunea organizărei acestei expoziţii.

Poporul strigă din tăerile inimei să trăiască, iar primarul cu mâna pe şerpar se urcă pe tribună lângă Dr. Barcian şi cu o voce cum numai Târcol o are începe:

Oameni buni!

Domnii aceştia dela Sibiiu nu au cruţat nici o osteneală, în loc de a se plimba pe aleiu la umbră, au venit aici să ne înveţe lucruri frumoase, să le mulţumim cu toţi şi să le strigăm un »să trăiască la mulţi ani.«

Un puternic »să trăiască« se aude din gurile tuturor, apoi primarul Târcol scoate din şerpar protocolul făcut în ajun despre expozanţi şi îl predă D-lui Barcian cu cuvintele:

»Domnule Preşedinte şi domnilor dela Sibiiu!

Pe vorba părintelui Vasile ne-am strâns ieri în locaul şcoalei şi am făcut acest protocol, pe care vă rugăm să-l citiţi poporului ca să ştie fie-care cine au adus vitele aceste frumoase şi cine a contribuit la expoziţia de astăzi.

Dr. Barcian, care avea o voce debilă, spune poporului că neavând un glas aşa puternic ca primarul Târcol, îi însărcinează pe el cu cetirea acestui protocol.

La auzul acestor cuvinte notarul Tănase, care făcuse în ajun acest protocol, s'a făcut nevăzut ştiind bine că dacă se va ceti de un om mai de rând se va face de râs.

Târcol cu protocolul în mână dă drumul băerilor dela guler şi începe:

»Ascultaţi oameni buni!

Tăcere şi ascultare!

Intâi. Popa Vasile un cal.

Ilincioae o bivolă.

Ionu Stanciului un bou.

Gligorea Danciului un taur.

Preoteasa lui Macavei o iapă.

Murăreasa de dinsus o scroafă cu urechile plecoşate.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Premii și distincțiuni acordate unor lucrători români. Ministrul de comerciu r. ungar în urma propunerilor făcute de camera comercială și industrială din Brașov a împărtășit între alții și pe următorii lucrători români cu câte 100 coroane și medaliane de distincțiune și anume: pe Moise Vlăduț, ucenic la curelarul Iosif Schuster în Sibiiu; pe Ioan Căpățînă, lucrător al fabricei de petrol C. G Ioanides din Brașov pentru serviciul de 35 de ani. Publicarea de concurs pentru astfe de premii pe anul 1908 va urma în curând.

Un manuscript foarte vechiu al bibliei. La Ghizeh, în Egipet, s'a aflat un manuscript, care cuprinde părți din biblie și din Evanghelii. Cartea a cincea a lui Moise și cartea lui Iisus Navi, și psalmii mai complecți decât în manuscriptul dela Vatican sunt scrise în veacul al 4-lea până la al 6-lea după Hristos. Se pare că e din cărțile scăpate dela arderea bibliotecei din Alexandria. Pare a fi cel mai vechiu manuscript cunoscut până acuma. Alt manuscript are cele 4 evanghelii și e scris din veacul al 5-lea sau dela începutul veacului al 6-lea. Alt manuscript, rău păstrat, dă istoria apostolilor și scrisoarea către Efesieni.

Despărțământul Tășnadului al »Asociațiunii« pentru literatura română și cultura poporului român, a ținut, precum ni se scrie, o conferință poporală la 16 Faur a. c. la *Schalul român*. A vorbit d-l Ioan *Toduț*, înv. în Seuca despre »Creșterea și luminarea poporului dela sate« Din partea comitetului despărțământului »Tășnad« au fost de față O. D. Vasile Mureșan, preot în Seuca, și d-l George Filip, mare proprietar în Santău. La 1 ceas după amiazi, O. D. V. Mureșan a făcut însăratul, fiind adunați peste 400 poporeni. Apoi a vorbit poporenilor despre trecutul amar al iobăgiei, și că Românii azi să iubească cartea și să jertfească pentru biserica și școalele lor. La 2 ceasuri s'au adunat poporenii dela biserică la școală, în așa mare număr, că abia au încăput în școala de nou edificată, ba mulți au fost siliți să asculte și de afară — fiind ușa deschisă — frumoasa vorbire a d lui conferențiar. Cu pilde din viața, d-l conferențiar a luminat poporul despre tot ce au lipsă în viață, precum și despre relele ce trebuesc delăturate, ca bietul țăran să se poată bucura de un traiu mai tihnit, mai fericit în viitor Prelegerea a succes foarte bine. La sfârșit O. D. George Moodi, preot local, a felicitat pe d-l Ioan Toduț, care a deșteptat și luminat pe poporenii de sub păstorirea D-Sale, precum și pe domnii delegați. O. D. V. Mureșan a zis: »D-l Toduț a dat atâta material intelectual poporenilor, că un an de zile vor avea ce vorbi despre cele auzite în această conferință«.

O descoperire nouă. O știre din New-York spune, că astronomul american Lowel a isbutit, în urma unor analize spectrale, să stabilească aflarea unor vapori de apă în planeta Marte. Aceasta descoperire va înlesni mult studierea planetei.

Artă indiană. Profesorul dela universitatea din München Dr. I. Scherman, susține că monumentele cele mai vechi din India datează din sec. III. a Chr. de pe vremea regelui Buddhist Asoca și ne spune între altele și următoarele:

De pe podoabele săpate pe ele se pot vedea legendele acelei vremi. Pe Buddha îl arătau dela început sub formă de trident, roată, lotus, copac al cunoștinței, etc. În capitala lui Asoka s'a aflat un capitel ionic, deci înrâurirea greacă e vădită. Se mai vede, în îmbrăcăminte și arhitectură, înrâurirea Perșilor.

Vine apoi Gandhara, un amestec de buddhism și de înrâurire grecească. O aflăm în ținuturile nordvestice ale Indiei până la Cașmir și e în floare prin veacul întâiu înainte de Hristos. Legături între creștinism și buddhism se văd. Ori pleacă amândouă din aceeași obârșie ori arta gaudhara e cea mai veche. Asemănarea între felul cum înfățișează pe Buddha în India și pe Hristos în Asia mică, nu se poate tăgădui. Profesorul vorbește și despre pictura indiană veche, în deoseb de frescele de pe monumentele dela Aionta. Arta buddhistă a produs adevărate minuni în timp de o mie de ani. Stilul indian alcătuit din influințe grecești, une-ori un amestec pers, s'a răspândit în toată Asia răsăriteană.

Serată teatrală cu cântări, declamări și dans. Într'o dare de samă mai lungă, ni-se comunică, că în satul Draos învățătorul de acolo d-l Nicolae Iosif a surorins publicul românesc de acolo cu producțiunile indicate mai jos, și că reușita productiunilor a stors admirațiunea chiar și a streinilor, cari au luat parte. Este îmbucurator, că tinerimea română adultă se îndeletnicește cu astfel de încercări, cari insuflă viață și încredere chiar și bătrânilor încercați de necazurile zilelor grele din timpurile noastre, iară tineretul să simtă pe sine înălțat și gata a îndura greutățile — de care nu va fi cruțat. Iată programul: »Doina« de V. Alexandri (ca e Doină?) cântată unisono de un cor improvizat; s'a declamat poezia: »La oglindă«, a urmat apoi piesa teatrală: »Nepotul răsfățat«, comedie în 5 acte. Aceasta comedie, ni se spune, es cutată de flăcăi și fete a plăcut cu deosebire. Alt punct: »Țiganul în căruță«, a produs multa ilaritate. A fost și un »Trialog despre lene«. In fine s'au dansat: »Că ușerul și Resteul«. Tinerii dansatori îmbrăcați în costum național din creștet până în tălpi au impresionat, ni se spune, pe streinii cari veniseră la aceasta producțiune — curioși bagsamă să vadă ce pot consătenii lor.

Bine era, dacă raportorul ne comunica ceva și despre profitul material, ce de sigur, va fi resultat din aceasta petrecere. Să nu uităm a îmbina: frumosul cu folositorul!

Domnul Dr. Palócz, medic specialist, s'a reîntors din călătoria sa în streinătate și dă iarăși consultațiuni.

Isvoarele de acid carbonic natural din Buziaș, care erau cunoscute încă de pe timpul Romanilor, fac servicii însemnate nu numai oamenilor bolnavi, ci și industriei. Iacob Muschong, proprietarul cel nou al acestor renumite băi, a întocmit cu mari cheltueli instalațiuni, ca să scoată acid carbonic lichid, foarte curat, pentru scopuri industriale. Etablismentul acesta, care e afară de cartel, oferă ori și ce cantitate de acid carbonic.

Șiretlic la vânzare de semințe de grădină. Unii comercianți, cari se ocupă cu vânzarea de semințe de grădină, voind a pescui în turbure, folosesc aceiași numeri curenți a numirilor de semințe, cum se află în catalogul de semințe de grădină a lui Mauthner. Publicul să nu se lase a fi înșelat, de oarece, ori și care număr ar fi pe săculețul cu sămințe, dacă lipsește numele *Mauthner*, atunci nu conține săculețul renumitele semințe ale lui Mauthner.

Petrecerea Costenilor.

Ultima petrecere românească în carnevalul trecut, a aranjat-o aici în Brașov, tinerimea noastră de pe Coastă, încheiând în mod vrednic șirul numeroaselor petreceri românești, ce s'au dat în câșlegiul din ăst an.

Mulțimea publicului, care și-a dat întâlnire Sâmbătă seară în 16/29 Februarie, în sala otelului Central, și prestațiunile coriștilor și ale diletanților au făcut ca petrecerea să aibă în toate privințele un succes desăvârșit. Corul tinerimei, condus de zelosul și probatul dirigent *N. Oancea* jun. a executat de astădată patru cântări, între cari două coruri mixte și două coruri de bărbați, producând ca și în trecut în sufletele numerosilor ascultători, o mare mulțămire sufletească. Au plăcut mult și au fost viu și cu însuflețire aplaudate în deosebi corurile bărbătești *„Stâng, drept“* (marș) »*Hop leliță Marioară*« (o compoziție succesă a dirigintelui Oancea) și corul mixt *„Morarul“* de Kiriak. cari la insistentele aplauze ale publicului, au trebuit repetate. Coriștii merită toată lauda pentru silințele, cari și le-au dat la studiarea acestor piese, nu tocmai ușoare, iar pe dl dirigent îl felicităm la succesul dobândit și de rândul acesta.

Intre coruri au fost întrețăsute trei declamatiuni potrivite și succese. Au declamat d-șoarele E. *Fătuleț*, E. *Tampa* și dl I. *Roncea*, secerând bogate aplauze. Trebue să relevăm în deosebi dicțiunea clară și frumoasă și modul corect de predare al d-șoarelor Tampa și Fătuleț, cari au contribuit în măsură mare la succesul întregei reprezentațiuni.

In partea a două a programului au fost luate comediile originale românești »*Chinematograful*« de D. Bocșa și »*Vacanții*« de d-na M. Baiulescu. N'au fost piese ușor de reprezentat, îndeosebi pentru meseriașii noștri, și dacă totuși au fost cu succes jucate, distragând în măsură mare publicul, este meritul incontestabil al diletanților, cari și-au pus tot sufletul și toată străduința în interpretarea corespunzătoare a rolului și a jocului întreg. In prima piesă au jucat d-șoarele Elena Muntean, Elena Tampa, Ecat. Perșinar, și d-nii N. Furnică, G P. Petrescu, C. Tiu și G. R. Muntean. Au plăcut îndeosebi scenele, în cari avea rol principal dl Petrescu, posând cu succes pe servitorul simplu dar cinstit.

In piesa a doua au avut roluri d-rele E. Tampa, E. Fătuleț, E. Perșinar, E. Boambăn și d-nii N. Purcărea, N. Furnică, G. R. Muntean, G. Petrescu și N. Coliban. Roluri mai grele au avut aici d-șoarele Tampa și d-nul N. Purcărea, și trebue să mărturisim că atât în jocul lor particular cât și împreună au dat dovezi de o deosebită pricepere și dibăcie în interpretarea rolurilor. Nu mai puțin și ceilalți diletanți, cari s'au ținut la nivelul recerut. Păcat că din cauza sgomotului produs în restaurantul de alături, publicul din fundul sălii n'a prea înțeles unele scene. Ar fi bine, ca la viitoarele producțiuni să se închidă ușile, cari răspund în restaurant.

Terminându-se reprezentația s'a început jocul, care a durat până în zorile zilei.

rip.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta 19 Martie. Curia a respins apelul d-lui Macrea, redactorul responzabil al ziarului „Lupta“, anunțat contra trei sentințe aduse de curtea cu jurați din Budapesta. Prin urmare s'au ridicat la valoare de drept trei sentințe pentru trei articole apărute în „Lupta“, în suma totală de *20 luni închisoare de stat și 3200 cor. amendă*

Budapesta 19 Martie Conducerea partidului social-democrat a convocat aici pe mâne, Vineri, *50 adunări publice poporale*. In aceste adunări se va protesta în contra ministrului Andrássy, care a amenințat că va disolva toate sindicatele (societățile) socialiste

Budapesta 19 Martie. In ședința de eri a deteriorat cuvântul ministrii *Apponyi* și *Andrássy*, ca să rectifice unele afirmațiuni ale dep. Molnar din ședința de Marți. A urmat apoi la cuvânt dep. *Lengyel*, care și-a motivat pe larg contrapropunerea sa în cestiunea revisuirei regulamentului, anume ca proiectul să se ia dela ordinea zilei. După aceasta ședința s'a închis.

Budapesta 19 Martie. Se afirmă că deputații disidenți ar fi hotărâți să facă *obstrucție technică*, dacă desbaterea specială a revisuirei regulamentului nu se va împărți în mai multe părți. Croații sosesc mâne și vor aduce în desbatere cestiunea croată.

Bibliografie.

A apărut »Sădirea și cultivarea viei« de Nicolae *Popu*, profesor. Blaj, 1908. Tipografia Seminarială. Cartea aceasta de valoare este scrisă într'o limbă fluentă, clară și vieritul, este tratat și explicat după toate recerințele și după cele mai raționale și practice metoade de cultivare a viei ce există la noi. De aceea lucrarea fiind supusă censurei organelor de specialitate ale ministeriului de agricultură, acestea au declarat-o de reușită și bună, iar pentru recunoașterea nisuințelor autorului întru promovarea cultivării și reconstruirii viilor de nou, ministerul i-a acordat o renumerațiune de 800 cor. Prețul unui exemplar 2 coroane.

»Impresii« de *Il. Chendi* a apărut în institutul grafic »Minerva« format octav pe 280 pagini de cuprinsul următor:

1. Capitala petrece. — 2. Puterea cântecului. — 3. Scrisori I—VI. — 4. Conferența d-lui Delavrancea.

Moravuri și scriitori: 1. Spiritul de imitare. — 2. Libertatea artistului. — 3. Cei rămași în urmă. — 4. Cum trăim. — 5. Solidaritatea. — 6. Papagalii antipatici. — 7. De-aș fi demagog. — 8. Faza glumeață. — 9. Opinie separată. — 10. Apostolomania. — 11. Convingeri. — 12. D-l Iorga părăsește »Sămănătorul«. — 13. O

Popa Cișmaș din Porumbac un măgar.

Micu din Șebișul de jos un catâr.

Apoi:

Săcădățenii niște vaci.

Porcișdenii niște capre.

Brădenii niște porci.

Racovicenii niște oi.

Văduva lui Nicoliță o vacă fătată.

Nemțoaicele din Porumbac niște gâște.

Părintele Prier din Săcădate un armăsar.

Dinu Împăratului un porc.

Aceasta auzind cum ceteșe îi strigă: ce porc, porc ești tu cu tot neamul tău îl gușat, apoi așa ne-a fost înțelesul ieri, să mă faci porc, și dacă nu ar fi intervenit unul dintre cei dela Sibiiu, primarul Târcol ar fi umblat flocăit, că soiul acela de oameni, din care s'a prăsit acest Dinu, au prea știe de glumă.

Liniștea odată făcută membrii reuniunei agricole din Sibiiu sunt invitați la un copios dejun preparat în localul școalei.

Aci la masa comună, unde au luat parte vre-o 30 persoane, au petrecut până la oara două după prânz.

La oara trei era anunțată conferința D-lui Barcian despre creșterea vitelor cornute, conferință, care a fost ascultată cu mult interes de publicul număros. A mai ținut încă un domn dela Sibiiu o mică conferință despre cultura trifoiului și cu aceasta s'a terminat, publicul s'a împrăștiat, iar cei dela Sibiiu și au văzut de drum.

A mai rămas în școală comitetul organizator și primul lucru pe care l'a făcut a fost, că a măsurat vinul ce a mai rămas.

Abia s'a putut bea vre-o cinci vedre, așa că patru vedre vin au remas intacte.

Acum ce este de făcut cu vinul rămas? Unii propuneau să-l pună la licititație, dar cum să împărțești produsul, că la exposiție au contribuit și alte persoane streine de comitet, și dacă s'ar afla, poate să se ivească cine-va cu vre-o pretențiune, deci licitațiunea a rămas baltă și au decis în unanimitate să 'l dee pe gât, dar nu astăzi, că astăzi fiind toți ospătați dela masa comună, au hotărât ca în Dumineca viitoare după prânz pe la oarele trei să-i facă sfârșitul. Toți au fost de acord și măsurându l din nou l'au lăsat în păstrare la Nechitu lui Mărtian, și s'au împrăștiat cu înțelegerea, că în proxima Duminecă să fie toți la Nechitu pentru a consuma această rămășiță de vin.

Nechitu lui Mărtian ia în primire vinul, și comitetul își vede de treabă.

Acum belea pe Nichitu cu vinul, cum să-l ții tu o săptămână în pivniță fără de al gusta, dar dacă se va strica? și pentru a fi sigur că nu se strică, scobora zilnic în pivniță și îl încerca, dar și aci cu mare băgare de seamă, vinul fiind măsurat, trebuia să fi cu preucauțiune la gustarea lui și Nechitu nu era prost, el se scobora în pivniță tot'd'auna cu câte două sticle de câte un chilogram, una goală și una plină cu apă, scotea vin de umplea sticla cea goală, apoi deșerta apa din sticla plină în butoiu și cu manopera aceasta a continuat șeapte zile fără nici o supărare.

Asta nu ar fi fost nimic, dar mai era ceva la mijloc, Nechitul locuia cu soacra s'a sub același acoperemânt și aceasta observând manopera ginerului, i'a furat meșteșugul, că în lipsa lui de acasă, se indeletnicea dânsa cu această operațiune, și dânsa neavând sticle potrivite la îndemână se scobora cu oala plină cu apă, pe care o deșerta deadreptul în butoiu, apoi scotea pe la cep vin. Nici asta nu ar fi fost lucru mare, dacă nu ar fi pus mai multă apă în butoi de cât cât vin scotea.

Noroc că aceste zile au trecut repede, că dacă ar mai fi durat s'ar fi prefăcut vinul în apă.

Dumineca e aci și comitetul până la unul este strâns în locuința Nechitului și fără multă discuțiune aduc butoiașul din pivniță în casă, îi pun cep și încep a umplea la sticle, din sticle în pahară și dăi cu Doamne-ajută.

Părintele Vasile observă o mică schimbare în gustul vinului și zice:

»S'a cam trezit vinul acesta, pare că în Dumineca trecută era mai bun«.

Ți se pare Părinte, îi taie vorba Nechitu, erau mâncările la mijloc, acelea însă au contribuit la gustul lui, dar acum după zamă acră s'au te miri ce mâncare nu prea lunecă și dăi mai departe cu paharul, așa că pe când a tras la biserică de vecernie, vinul era isprăvit și o parte dintre membrii s'au dus pe la biserică, că toți erau trezi ca lumina, pare că nici nu'au văzut vin în ochi, dar să'l bea, a remas numai Tănasie al Tomică, prietin cu Nechitu, ei au mai stat de vorbă, ba la urmă făcând socoteala vinului băut, au ajuns la resultat, că în loc de patru vedre câte au avut s'au beut cinci și nu se puteau dumeri, de unde provine prisosul acesta.

Mai remăsese un pahar plin neatins și Nechitu își invită soacra să ia și dânsa acel pahar.

»Numai mulțumim Nechite dragă îi zise soacra, eu mă am împărtășit de mai 'nainte, doar nu am îmbătrânit de geaba«.

De Sub Surul.

BCU Cluj / Central University Library

decepţie. — 14. Octavian Goga. — 15. Z. Bârsan. — 16. Cincinat Pavelescu. — 17 B. Hetrat.

Dări de seamă: 1. Lecca, »Carta-Diva« şi »Jucătorii de cărţi«. — 2. D. Zamfirescu »Tanase Scatiu« şi Lecca »Câinii«. — 3. Gârleanu, »Cea dintâi durere«. — 4. Tr. Dem trescu »Iubita«. — 5. N. Petraşcu »Marin Gelea«. — 6. O. Carp »Rindunel«. — 7. Mircea Demetriade »Opere dramatice«. — 8. Gorun »Faust«. — 6. Mira »Din lumea basmelor«. — Junimea şi Ardealul. — Un om cult. Toate acestea într'un singur volum. Preţul 2 coroane 50 fileri.

Parastasul solemn al mesii studenţilor români din Braşov, intru pomenirea acelor fericiţi reposaţi, pentru cari, în loc de cununi peritoare, s'au contribuit ajutoare pentru masa studenţilor, — se va oficiă în acest an şcolar la *16 Martie v. a. c.* în Biserica Sfântului Nicolae din Braşov-Scheiu.

Direcţiunea şcoalelor noastre medii aducând aceasta la cunoştinţă publică, invită pe toţi amicii şi pe toate rudeniile iubiţilor reposaţi, precum şi pe toţi sprijinitorii mesei studenţilor noştri din Braşov, ca să participe la acest parastas solemn.

Dăm aci şi *Pomelnicul* tuturor, pentru a căror odihnă sufletească se vor înălţă rugăciunile şcolarilor noştri la această ocaz e iată-l:

Ioan (Vlad) Alexandrescu, Carolina Andreica, Mihail Andreica, Iulia Andronic, Eufrosina Axente, Ioana Bădilă, Ioan Bădilă, Gheorghe Bârsan, Nicolae Bârsan, Toma Bârseanu, Stefan Belindescu, Moise Beu, Nicolae Bidu Teodora Bidu, Ioan Bogdan, Gheorghe Boeriu, Zaharie Boiu, Virginia Boldor n. Pandrea, Valeriu Bologa, Moise Branisce, Gheorghe Broşu, Andreiu Buntoiu, Elena Buntoiu, Onisim Buntoiu, Gheorhge Bureţia, Dimitrie Cepescu, Nicolae Chiorniţă, Viorel Chirtop, Atanasie Cimponeriu, Ana Ciuca, Gheorghe Ciurcu, Nicolae Ciurcu, Stefan Coleş, Ioan Craioveanu, Gheorghe Craioveanu, Vasile Craioveanu, Simion Damian, Iuliu Dan, Iustina Dan, Ioan Dr. David, Ladislau David, Zoe Dima, Ioan Dimitriu, Ioan Dobre, Elena Dobre, Paraschiva Olga Dobrean, Domeţiu Dogariu, Augustin Dr. Dosa, Simeon Dragomir, Eugenia Eremia, Nicolae Eremias, Ioan Făgărăşan, Dionisie Făgărăşan, Ioan Fleşariu, Octavian Dr. Florea, Nicanor Frateş, Ioan Garoiu, Nedelca Garoiu, Valeria Gâvruş, Victoria Gheaja, Gheorghe . . . . , Vasile Dr. Glodariu, Iosif Goga, Maria Gogonea, Maria Grădinar, Constantin Gurban, Stefan Herţa. Iosefina Hosanu, Ludovic Horstmann, Zoe Horstmann, Iulian Ianculescu, Elena G. Ioan, Ana cav. Ioanette, Constantin Ioanides, Ana Ioanidi, Ioan Ionaş, Irimie . . . . . , Iulián Jurca, Gerard Lász ó, Nicolae Dr. Lemènyi, Carolina Lengeru, Iuliana Lissai, Mache . . . . , Grigore Maior. Ioan Mandai, Alexe Mangiuca, Diamandi Manole, Pompeiu Dr. Marcu, Elena Marin, Iosif Maxim, Laurenţiu Maximilian, Frederica Meltzer, Ioan Dr. Meşotă, Traian Meţian, Emanuil Mihalovits, Cecilia Mihályi, Ioan Mircea, Nicolae Mircea, Elena Mocan, Ioan Moga, Susana Moldovan, Vasile Moldovan, Iosif Morariu, Ana Moşoiu, Aneta Moşoiu, Aron Moşoiu, Cornel Muntean, Iordan Muntean, Nicolae Muntean, Andreiu Mureşianu, Dimitrie Nan, Radu Negulici, Reveica Neguşiu, Petru Nemeş, Ioan Nenitescu, Constantin Nicolau, Sava Nicoară, Dionisie Nistor, Livia Nowotny, Iosif Orbonaş, Ana Panţu, Constantin Panţu, Petru . . . . . , Ana Paraschiv, Grigore Paraschiv, Ioan Paraschiv, George Pascu, Eugen Dr. Pătăcean. Nicolae Penciu, Ioan Perlea, Dimitrie Petcu, Ioan Petric, Lucia Petric, Romul Petric, Zoe Petric, Sidonia Petrovici, Iuliu Pipoş, Sabin Piso, Maria Pop, Nicolae Pop, Eliza Popa (Nascu), Hortenziu Popea, Ioan Popea, Virgil Popea, Leo Popescu, Pompiliu Dr. Po-Popescu, Andreiu Popovici, Floare Popovici, Traian Vas. Popu, Ciprian Porumbescu, Leontin Puşcariu, Mărinel Puşcariu, Marta Puticiu, Dominic Raţiu, Ludovic Roman, Gheorghe Roşculeţ, Flora Dr. Rozványi (Beleş), Victoria Rusu n. Oncioiu, Iancu Saitu, Emil Sbarcea, Aurelia Secăreanu, Maria Secăreanu, Nicolae Serb, Ioan Axente Severu, Ioan Sima, Sofia Sima, Maria Socaciu, Octavian Sorescu, Ana Stan, Carolina Stan, Ioan Stan, Toma Stanca, Haralambiu Stănescu, Hareti Stănescu, Maria de Steriu, Radu Stinghe, Ana Stoicănescu, Nicolae Străvoiu, Ieremie G. Stroe, Nicolae de Şuştai, Ioan Târaş, David Terfaloga, Gheorghe Theodor, Mărioara Th odor, Ecaterina Trăilă, Vasile Ureche, Eusevia Vaida (Ioanovici), Helena Vagner, Henrieta Vauthier, Costică Voicu, Vasile Zăhan.

O bancă românească pentru ajutorarea şcoalelor.

De lângă Turda, Martie 1908.

In 29 a lunei trecute s'a ţinut în Turda a XXII adunare generală ordinară a institutului de credit şi economii »*Ariesana*« despre anul de gestiune 1907 sub prezidiul regular al prezidentului direcţional D-l Iuliu Bárdosy, inspe tor r. şcolar în retragere din Sibiiu.

Având foarte mulţi din toate părţile ale ţărei deosebit interes faţă de aceasta ban ă românească, voiesc a descrie pe scurt decurgerea adunărei generale.

Prezenţi au fost 21 acţionari, cari reprezentau cu totul 356 acţii. D-l prezident a anunţat adunarea de deschisă, — şi capace de a aduce în senzul statutelor concluse valide, — denumind de notari ad hoc pe D-nii funcţionari ai institutul Alesandru Ga a şi Iacob Trifu, iar de scrutători şi verificatori pe acţionarii D nii Ioan Boieriu, Nicolau Rusu şi Michael Gârdac.

Adunarea a abstat la propunerea D lui Gârdac de a mai cetì raportul direcţiunei şi a dat direcţiunei şi c mitetului de supraveghiere absolutor pe anul de gestiune 1907.

După ce s'au lămurit mai multe nedumeriri ale unui acţionar faţă de creşterea rapidă a fondului de reservă, care a ajuns la suma însemnată de 96,261·11 fil., adunarea primeşte cu unanimitate propunerea D-lui acţionar Iovian Mureşan, ca cuota destinată pentru scopuri de binefacere, ce să dădeà în anii trecuţi, să se ridice dela 5% la 8% ale venitului curat al institutului, ca aşa şcoalele poporale române locale de ambele confesiuni să poată fi în măsură mai mare ajutorate. Pe baza acestui conclus s'au distribuit 1055 cor. 04 fil., spre scopuri culturale şi de binefacere.

La reintregirea direcţiunei s'au reales mai cu unanimitate de voturi foştii membrii direcţionali Dr. Iuliu Popescu, advocat în Turda, Iuliu C. Vlăduţiu directorul ezecutiv al institutului şi Samuilă Poruţiu paroch român gr. cat. în Ceanul deşert.

Direcţ unea a împărţit cuota, menită din partea adunărei generale spre scopuri culturali şi de binefacere în următorul modru: Şcoalei române gr. cat. din Turda 400 cor., şcoalei române gr. or. din Turda 200 cor., reuniunei de lectură al femeilor române din Turda 20 cor., reuniunei meseriaşilor români din Turda 20 cor., reuniunei opidane a pompierilor din Turda 15 cor., mesei universitarilor români din Cluş 30 cor., reuniunei învăţătorilor români din archidieceza gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş în Blaş 40 cor., prin ce a devenit banca membru fundator al acestei reuniuni, tractului protopopesc gr. cat. al Indolului pentru provederea elevilor mizeri din şcoalele poporale cu manuale de învăţământ 60 cor., despărţământului Turda al Asociaţiunei pentru cultura poporului român 30 cor., fondului »Iuliu Bárdossy« pentru premiarea şi ajutorarea elevilor dela şcoala română gr. cat. din Turda vechie 30 cor., institutului surdomuţilor din Cluş 10 cor., reuniunei regnicolare pentru ajuterarea alienaţilor însănătoşaţi din Sibiiu 5 cor., iar la dispoziţiunea direcţiunei 10·45 fil.

Arieşanul.

Zile de sărbătoare pe valea Murăşului.

In urma morţii repentine a vrednicului preot Leon Popescu, în ziua de 10 Nov. 1907, a fost ales preot în comuna Deda cu totalitatea voturilor, tinerul absolvent al facultăţii teologice din Cernăuţi: Ioan *Vodă*, din Topliţa română, ear în ziua de 8 Martie 1908 s'a întâmplat introducerea acestui nou preot în parochia Deda din tractul Reghinului.

Duminecă în 8 Martie a. c. toate stradele comunei gemeau de mişcarea poporului entuziasmat de însemnătatea zilei, care porneşte condus de cei doi harnici învăţători Ioan Borsian şi Gregoriu Ceontea, către gara din loc, unde avea să sosească cel destinat de providenţă, ca să fie adevăratul păstor şi mângăitor.

Sosind trenul în staţiune, apare pe peronul gării tinerul preot Ioan Vodă de braţ cu floarea Someşului, tinera preoteasă Mariţi Juga, fiica bravului preot Ilie Juga din Arcalia. Poporul entuziasmat la culme izbucneşte în strigăte însufleţite de »Să trăiască«, iar harnicul învăţător Ioan Bosian tălmăceşte în cuvinte calde simţămintele şi iubirea, cu care poporul îl primeşte, şi puternice strigăte de »Să trăiască« izbucnesc din setoasele pepturi; apoi noul preot Ioan Vodă mişcat de iubirea, cu care îl primeşte poporul, răspunde în cuvinte binesimţite, apoi pleacă însoţit de cei doi învăţători, urmat de întreg poporul şi acompaniat de me odioasele sunete ale clopotelor, şi se îndreaptă spre lăcasul Domnului, unde vredn cul protopresbiter Galacteon Şagău aşteaptă pe noul venit şi începe serviciul divin asistat de Alexandru Oltean preot în Jabeniţa şi Ioan Vodă.

După săvârşirea serviciului P. On. D. Protopresbiter Galacteon Şagău într'o vorbire avântată îl introduce pe noul preot predându-i cheia bisericei, legându-i la inimă prosperarea poporului, ear noul preot într'o vorbire clasică mulţămeşte d-lui Protopresbiter şi poporului, care cu atâta dor l'a aşteptat.

După aceste ceremonii oaspeţii au fost invitaţi de noul preot la o masă bogat provăzută cu toate delicatesele. Şirul toastelor l'a început P. On. domn protopresbiter Galacteon Şagău, pentru Excelenţa Sa Metropolitul; au urmat Dr. Ioan Harşia pentru noul preot şi preoteasă; Dr. T. Popescu pentru părinţii preotului şi preotesei; Dr. Harşia pentru D-l Popescu, director la »Mureşiana«, etc. Şirul toastelor îl încheie noul preot Ioan Vodă în onoarea oaspeţilor şi cu aceasta masa se ridică la oarele 3¾.

Sara bravii învăţători au arangeat o petrecere în onoarea noului preot.

Iată pe scurt introducerea noului preot, în care ne-am pus nadejdile vieţii şi în care ştim cu siguranţă că nu ne vom înşela şi dela care şi autorităţile bisericeşti sunt în drept a se aştepta la multe fapte frumoase.

Dorim »să trăiască« mulţi ani!

Asistentul.

O instalare de preot.

Duminecă în 17 Februarie v. a. c. s'a făcut instalarea preotului nostru Ieroftei *Viscrean*, ales preot în comuna Criş, tr. Sighişoara. Despre actul primirii şi instalării noului nostru părinte sufletese vă scriu următoarele:

Primirea preotului nostru s'a făcut deja Sâmbătă în 16 Febr., care zi a fost o adevărată zi de bucurie pentru toţi credincioşii bisericei noastre. La depărtare de 12 Km. de comună eşi întru întâmpinarea mult aşteptatului oaspe, un grup de călăreţi, 12 la număr îmbrăcaţi în frumosul nostru port românesc în frunte cu simpaticul nostru învăţător Pompiliu *Popa*, care în cuvinte alese îl bineventează pe alesul nostru preot, dorindu-i viaţă îndelungată şi senină spre a putea munci mulţi ani în via Domnului. A răspuns emoţionat preotul mulţămind învăţătorului, care împreună cu tinerii n'a pregetat a-i face o primire cât se poate de frumoasă.

Grupul se pune apoi în mişcare, înainte călăreţii doi câte doi, ear' după ei urma trăsura trasă de 4 cai, în care era preotul cu drăgălaşa-i soţie şi On. Domn Protopop Moldovan, ear' o trăsură urma îndărăt.

Pe la 4 oare d. a. frumosul cortegiu îşi face întrarea în comună, pe când mulţimea de oameni alerga întru întâmpinarea mirelui bisericei noastre. O bucurie de nedescris se vedea pe feţele tuturora, chiar şi conlocuitori Saşi au luat parte la aceasta bucurie a credincioşilor noştri.

In curtea parochială o mulţime de popor aştepta sosirea preotului. Aici în numele poporului vorbeşte foarte frumos membrul din comitet, Pavel *Roşca*, punându i tinărului preot la inimă dragostea poporului din aceasta comună. Se ridică apoi părintele Viscrean mulţămindu-le tuturor pentru dragostea şi iubirea, cu care îl primesc, cerându-le ajutoriul în greaua sa misiune de păstor sufletesc. Mai vorbeşte preotul ev. luteran din loc, căruia îi răspunde domnul Protopop Moldovan, dorind ca preoţii acestei comune să trăiască în cea mai bună prietinie. In urmă vorbeşte părintele *Şoneriu* — moşul preotului nostru — şi cu acestea se încheie serbarea de Sâmbătă şi fie-care se retrage la ale sale, ca mâne să asiste la instalarea oficioasă a noului paroch.

Duminecă dim. la 8 oare se începe serviciul divin oficiat de preotul Viscrean şi de Prea On. Domn Protopop. Biserica plină de lume, nu numai români, ci şi streini mulţi. Răspunsurile liturghice sunt date de tineretul nostru, sub conducerea zelosului nostru învăţător. După sfârşitul slujbei în faţa sf. altar On. Domn Protopop adresează noului preot o cuvântare plină de învăţături frumoase, dându-i în seamă pe fii săi sufleteşti, cărora le atrage luarea aminte, îndemnându-i la dragoste şi supunere faţă de noul lor păstor sufletesc.

Părintele Viscrean prin o vorbire acomodată se adresează poporului, arătând însemnătatea chemării preoţeşti şi greutăţile, cu cari e împreunată, îndemnându-i a fi cu dragoste faţă de biserică, unde să-i asculte învăţăturile părinteşti spre a putea lucra împreună spre binele şi fericirea tuturora.

După serviciul divin ne-am îndepărtat toţi din biserică mângâiaţi şi mulţămiţi în sufletul nostru de cele văzute şi auzite.

A-şi fi nedrept dacă a-şi trece cu vederea pe neobositul nostru epitrop bisericesc, Avisalom Suciu, un fiu credincios al bisericei noastre, care n'a pregetat zi şi noapte a osteni, dând mână de ajutor peste tot locul. S'a servit apoi masa în casa parochială. Primul toast îl ridică Prea On. Domn Protopop Moldovan pentru Excelenţa Sa metropolitul Ioan Meţian, părintele Viscrean pentru Domnul Protopop, mulţămindu-i pentru osteneala avută cu instalarea, părintele Şoneriu pentru poporeni, ear învăţătorul Popa, toastează pentru părintele Viscrean, dorindu-i viaţă îndelungată în greaua carieră.

Numai târziu ne-am depărtat cu cele mai plăcute suveniri, căci neuitate vor rămânea aceste zile de adevărată bucurie sufletească!

Un participant.

Din tractul Reghinului.

— *Abafaja*, 10 Martie 1908

Onorate D-le Redactor! In numele întregului popor gr. cat. din parochia Abafaja, tractul Reghinului-săsesc, vă rugăm frumos să binevoiţi a publica în unul din numerii de Duminecă următoarea mulţămită publică: In 1908 Ianuarie 7, s'a împlinit 26 de ani de când decedatul Mitropolit Dr. Ioan oare-când Vancea, ne-a trimes în mijlocul nostru pe harnicul şi zelosul preot On. Ierotheiu *Crişianu*, fiu de grăniţer din Ţara Oltului. După stabilirea sa în această parochie cu 3 confesiuni a ştiut ambiţiona şi îndupleca pe puţinii poporeni şi altcum decăzuţi materialminte în urma comasărei, să edifice în 1884 o şcoală nouă, câştigându-ne material de stejar dela Ilustr. d-l Conte Huszár Károly cu un preţ foarte modest, a sistemizat salariul cantorului docental şi a făcut multe lucruri bune şi folositoare, contribuind foarte mult din al său spre binele public şi adecă:

La stăruinţa sa s'a acoperit s. biserică din non cu şindile în 1906, a câştigat ornate şi vase bisericeşti, prapori, potir, cădelniţă etc., a edificat o şură nouă cu staulă de vite, a acoperit din nou casele parochiale, iar o mare parte din pictura din jurul edificelor parochiale, pivniţă, gabanaşi »grânariu«, bucătărie, poartă la şură, făcute din al său propriu, fântână în ogradă, o mulţime de pomi în grădina parochială. Din întreaga sa porţiune canonică de 10 jug. 700□ venitul anual după 5 jugăre à 100 cor. ni l'au donat pe 1907, 8, 9, s. biserici pentru procurarea unui clopot, solvind 100 cor. pe 1907, ne-au recâştigat suma de 160 fl. dela familia Socaci, ne-au asigurat pe realităţile şcoalei suma de 2560 cor. 26 fileri, o pretenziune a bisericii. O altă donaţiune de 70 cor. câştigată, tabulată dela Kövesdi George, a prundit din al său ograda parochială, şi înaintea caselor parochiale a ridicat o s. cruce în stil modern cu 100 cor a făcut o fundaţiune de peste 400 cor. s. biserice din Ohaba »Vicariat« şi a cumpărat şi un intravilan cu spesele de tabulare 300 cor. tot pentru comuna sa natală »s. biserică« Ohaba. Iară cu ocasiunea comasării în Abafaja ne-a fost un mare apărător etc.

Despre toate acestea, deşi Prea Venea-atul ordinariat din Blaş are cunoştinţă, cu toate acestea îi aducem mare mulţămită, bunul Dumnezeu să-l ţină încă mulţi ani în mijlocul nostru şi să-i mângâe în morbul cel greu de care pătimeşte, căci din 1825—1835 şi până azi din cei 18 foşti preoţi, nici unul nu a făcut batăr a 10 parte din ceea-ce a făcut dânsul din 1882 până azi spre mărirea lui Dzeu şi lauda oamenilor, câştigând prin purtarea şi zelul său stima, iubirea şi dragostea şi a celorlalte confesiuni din parochie. Cel ce în adevăr e mare este totdeauna drept şi modest.

Curatoratu bisericesc: Iuon Molnar, curator-primariu, Kövesdi Simon, Ioan Kövesdi, Molnar Niculaie, Oprea Petru.

Foloasele tovărăşiilor economice.

Săptămâna trecută s'a ţinut în *Sebeşul-săsesc* o mare adunare poporală, în care d-l Vasile C. *Osvadă*, şi părintele **Moţa** au tălmăcit celor adunaţi însemnătatea tovărăşiilor economice pentru poporul nostru. D-l Osvadă a vorbit între altele şi despre importanţa reuniunei proprietarilor de vite, îndemnând pe cei adunaţi să se înscrie ca membri în această reuniune.

Iată un estras scurt al statutelor acestei tovărăşii:

»*Reuniunea proprietarilor de vite din Orăştie*«, întemeiată mai ales pentru de a asigura vitele; primeşte membrii sub următoarele condiţii: Ca să-ţi poţi asigura vitele la ea, trebue înăi să te faci membru al Reuniunii, subscriind una ori mai multe quote de membru, cu responzabilitatea numai de 5-ori suma quotelor. Sumele din aceste quote sunt ca un depozit la Reuniune, care ţi-să dă napoi când nu vrei să mai fi asigurat şi ieşi din ea. Ele îţi câştigă drepturile de membru şi de asigurare. O quotă e de 4 cor. şi să plăteşte pe rând, câte 1 cor. pe an aşadar quota să plăteşte în 4 ani. Pentru fie-care 1000 cor. asigurate este a să subscrie câte o quotă.

Primirea ca membru se face în temeiul declaraţiei de membru, dată în scris. Fie-care membru e dator să-şi asigure toate vitele cornute, trecute peste 6 luni. Reuniunea va plăti pagubele în vite ivite prin: moarte, schilăvie, tăiere ori vindere silită, ori pricinuite prin foc.

La întrarea ca membru fie-care are de a plăti: *a*) câte 1 coroană ca rata întâie, după fie-care quotă ce a subscris; *b*) câte 30 fileri ca taxă de înscriere după fie-care 100 cor. valoare asigurată; *c*) taxa întâiului caz de pagubă, şi anume: dacă grupa de care să ţine, are vite în valoare de 1 milion cor., câte 5 fileri după fie-care 100 coroane; dacă are numai 500 mii cor., câte 10 fileri după fie-care 100 coroane.

D'aici înainte fie-care membru va plăti taxele de câte 5 fileri, respective 10 fileri, numai atunci, când în grupa de care să ţine să va întâmpla vre-o pagubă în vite. Când taxele pentru pagube, în o grupă, s'ar urca peste 2%, — pagubele de mai departe se împart pe toate grupele. Taxele pentru pagube nu trec peste 5½%. D'aici înainte pagubele să plătesc de Reuniune. Fie-care membru e dator, să-şi plătească taxele regulat, să şi grijească vitele bine, mai ales că numai acele pagube se plătesc, care să întâmplă în afară de vina proprietarului.

In fie-care comună cu asiguraţi va fi un comitet de conducere, şi taxele se vor plăti în comună, tot aşa în comună se vor liquida despăgubirile.

La fie-care caz de nenorocire se preţueşte vita nenorocită prin o comisie. Din suma preţuită, se plătesc la mâna membrului ca paguba, 80% (80 cor. din 100 cor.) Rânduielilor din statute şi din regulamente, e dator să se supună fie-care membru.

*

Din datele culese cu prilejul adunării dela Sebeş ştim că până acum sunt în lucrare p'acolo: 2 Tovărăşii ocazionale pentru asigurarea vitelor, în Sebeşul-săsesc; una în Pianul-de-sus; una în Lancrăm şi una se porneşte în Pianul-de-jos. La toate aceste tovărăşii sunt înscrise vite în preţ de peste 300 mii coroane şi până acum s'a plătit de aceste tovărăşii pagube de aproape 10 mii cor.

Pentru mai statornica dezvoltare însă, toate aceste tovărăşii vor intra cât de curând sub scutul Reuniunii dela Orăştie, formând o puternică grupă din jurul Sebeşului.

Alunul la sfârşitul iernei.

— Fine. —

Cine însă duce polenul dela motocei la mugurii cu ouare? In timpul verei la multe plante acest serviciu îl fac (fără să ştie) insectele (albine, fluturi, fel de fel de gândaci), cari intrând într'o floare după miere se umplu de polen pe cari îl duc apoi în altă floare. Dar pe vremea când se deschid sacii cu polen a alunului, (adică când înfloreşte alunul), insectele stau încă ascunse prin crăpături şi găurele, pe sub pietre, pe sub coaja arborilor, prin scorburi, — dorm încă duse, cuprinse de somnul adânc al iernei.

Dacă vom observa un tufiş de aluni înfloriţi în timpul unei zile senine, dar cu puţin vântoase, vom vedea cum vântul, scuturând ramurile, face să se ridice din motocei nouraşi de polen, apoi după puţin timp cad spre pământ. In drumul lor însă numeroase fire de polen cad pe firişoarele purpurii. Aşa dar la alun polenul e dus, dela sacii cu polen la ouare, de vânt. Ştiind aceasta ne vom explică acum o mulţime de lucruri, pe care mai înainte nu le luam în seamă sau pe care le credeam fără de rost:

1. Plantele, la care polenul e dus de insecte, au sacii cu polen şi ouarele înconjurate de frunze frumos colorate (flori), care produc parfumuri şi sucuri dulci; toate acestea pentru a atrage insectele. La alun, neflind nevoe de insecte, sacii cu polen şi ouarele sunt înconjurate numai de frunzişoare mici şi verzi, haine fără strălucire, dar destul de călduroase pentru a le apăra de gerul cel mai mare al iernii.

2. Pe când la plantele, la care polenul e dus de insecte, firele de polen sunt lipicioase (de ce?), la alun polenul e uscat, aşa că e luat cu uşurinţă de vânt şi împrăştiat.

3. Când a sosit timpul prielnic, motocei devin mlădioşi şi solzişorii, ari înainte erau strâns lipiţi unul de altul, se îndepărtează pentru a lăsa liber polenul.

4. Motocei au câte o codiţă subţire, ca să poată fi clătinaţi cu uşurinţă de vânt.

5. Alunul înfloreşte înainte de a înfrunzi, căci frunzişul ar împedeca ducerea polenului prin vânt.

6. Motocei fiind aplecaţi în jos, polenul, dintr'un sac oare-care al său, cade pe spatele solzişorului, ce este mai aproape, jos, sub dânsul. Aici stă până când îl ia vântul. Altfel ar cădea de-adreptul la pământ, unde ar putrezi din pricina umezelii.

7. Plantele, ca alunul, dacă ar creşte departe una de alta, cu greu le-ar puteà aduce vântul polen. Alunul formează de obicei tufişuri dese şi apropiate.

8. Cu toate acestea o mare parte de polen e împrăştiată de vânt fără folos. De aceea alunul produce mult mai mult polen decât o plantă, la care răspândirea lui se face prin insecte.

9. Pentru a prinde polenul firişoarele purpurii, trebue să iasă în timpul înfloririi afară din mugure, pe când ouarele pot stà liniştite înăuntrul mugurelui la adăpost de frig şi vânt.

10. Ca să prindă mai bine polenul, firişoarele purpurii sunt mari şi acoperite cu perişori.

11. Când e furtună, solzişorii din motocei se apleacă peste saci şi nu lasă polenul să se mai scuture. Acest lucru ar părea la prima vedere nepotrivit, dar îşi are rostul său. Vânturile puternice, ducând prea departe polenul, îl împrăştie fără folos. De aceea polenul nu se scutură decât atunci când vântul e slab. Iată dar că tot ce se întâmplă în viaţa alunului, în acest timp, se face cu rost şi cu scop; tot aşa se poate spune şi despre viaţa alunului în celelalte anotimpuri.

G. Botez.

MULTE ŞI DE TOATE.

Drum ferat pe sub pământ. Afară de tunele, pe care le cunosc acum şi copiii din ţările noastre, este bine să ştim că sunt căi ferate pe sub pământ de mai mulţi chilometri. De curând se fac încercări a construi şi în Viena o cale ferată pe sub pământ mai lungă. In privinţa aceasta face studii un inginer însemnat în Berlin — unde deja este o astfel de cale —. Inginerul a spus unui colaborator al foaiei „*Lokalanzeiger*“ că el a rămas uimit, şi nu poate din destul să se minuneze de lucrările, ce s'au săvârşit în Berlin la construirea liniei suterane. El a văzut cu ochii, că umblarea cu trenul pe linia, despre care e aci vorbă, nu e împiedecat de loc, ci merge ca şi trenurile regulate pe suprafaţa pământului. Mai spune inginerul, că în Berlin au fost greutăţi în privinţa pământului apătos, aşa numitul „*munte notător*“ cu grămada sa de apă suterană — stratul de apă din adâncime (Grundwasser). In Viena sunt alte greutăţi. Aci are să se lupte omul cu pământ pietros-stâncos, catacombe şi pivniţi pe sub pământ foarte adânci, de care cei din Berlin nici nu-şi pot face închipuire. Cu toate aceste linia se va face în regiunea cea dintâiu (Viena e împărţită în regiuni sau ţinuturi) adecă în partea mai veche a Vienei, care se află în jurul bisericei celei mari a Sf. Ştefan, cu toate că stradele din acest ţinut sunt foarte înguste.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulţimea acelor oameni, a căror sânge şi sucuri trupeşti sunt atrofiate şi cari în urma uşurinţei din tinereţe şi prin deprinderi rele şi-au sdruncinat sistemul nervos şi puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei desluširi binevoitoare, sincere şi amănunţite în tot ce priveşte viaţa sexuală, trebue să fie cine-va căruia oamenii să-şi încredinţeze fără teamă, fără sfială şi cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori şi cui, ci trebue să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conştiinţios, care ştie să dea asupra vietei sfaturi bune sexuale şi ştie a ajuta şi morburilor ce deja eventual există, **atunci apoi va înceta existenţa boalelor secrete.**

De chemare stât de măreaţă şi pentru acest scop e institutul renumit în toată ţara al **D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10)**, unde pe lângă discreţia cae mai strictă primeşte ori-cine (atât bărbaţii cât şi femeile) desluširi asupra vieţei sexuale, unde sângele şi sucurile trupeşti ale bolnavului se curăţă, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de bólă, chinurile sufleteşti i-se liniştesc.

Fără conturbarea ocupaţiunilor dilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de ani de dile repede şi radical cu metodul său propriu de vindecare, chiar şi cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, *boalele de ţeve, băşică, nervi şi şira spinării, începuturile de confusie a minţei, urmările onaniei şi ale sifilisului, erecţiunile de spaimă, slăbirea puterei bărbăteşti (impotenţa), vătămăturile, boalele de sânge, de piele şi toate boalele organelor sexuale femeeşti.* Pentru femei e sală de aşteptare separată şi eşire separată. In ceea-ce priveşte cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunţit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbeşte perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorinţă se retrimit fie căruia. Institutul se îngrijeşte şi de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a. m. până la 5 óre p. m., (Dumineca până la 12 óre a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital pecialist, Budapesta, VII., Rákóczi-út 10

Nr. 89/1908.

PUBLICAŢIUNE.

Joi în 2 Aprilie st. n. a. c. la 9 oare a. m. se va da în arândă din partea administraţiei pădurilor orăşeneşti de pe Timiş Brassó, Strada Aurarilor Nr. 5. etagiul I. — **dreptul de pescărit în apele Timişului.**

Arândarea se face în două grupuri separate, anume:

a) grupul Timişului, a cărui apă oraşul Brassó o are comună cu comunele Turcheş şi Bacifalu;

b) grupul Timişului, întru cât Timişul este proprietate esclusivă a oraşului Brassó — teritorul numit Valea vorni, Varnea, Lámba etc. până la Száraz-Tömös.

Arândarea dreptului de pescărit se va face pe calea licitaţiunei verbale împreunată cu oferte în scris pe timp de 6 ani de zile, adecă **dela 1 Iunie 1908 până la 31 Maiu 1914.**

Licitaţia se va ţinea în ziua sus indicată localitatea administraţiei pădurilor orăşeneşti Brassó, Strada Aurarilor Nr. 5, etagiul I.

Petiţiunile adecă ofertele timbrate cu timbru de 1 cor. şi provăzute cu vadiu de 20 cor. au să fie făcute separat pentru fiecare grupă (*a* şi *b*) şi să conţină şi declaraţiunea, că oferentul cunoaşte condiţiunile şi că ţi se supune fără nici o contrazicere, astfel redigiate au să fie închise şi să fie predate până la 2 Aprilie a. c. la administraţia suscitată a pădurilor orăşeneşti. Condiţiunile detaiate ale licitaţiunei se pot ceti în biroul arătat mai sus al administraţiei pădurilor.

Brassó, în 14 Martie 1908

Administraţia pădurilor orăşen. şi Timiş.

(96,1—2.)

Câştig mare extraordinar

pentru particulari şi agenţi, cari voi voi a se ocupa în provincie **cu vânzarea de Losuri pe rate.** Se plăteşte provision mare.

Általános Bank Act Ges
Budapest VII: Erzsébet körut 37.
(1—2)

Se dă cu **arândă ieftină** imediat **Curtea** pentru **galiţe**, Nr. 5 lângă Halta Honterus, împreună cu **7 holde.**

Informaţiuni se pot lua dela

D-l George F. Schier,
Str. Schulmeister 23.

(Nr. 90,3—3.)

Reuniunea de păstrare şi împrumut:

„BRAŞOVEANA“ în Braşov

primeşte depuneri spre fructificare în următoarele condiţiuni:

1. **Pentru depuneri până la 1000·— cor. dă 5% interese;**
2. „ „ „ „ 2000·— „ „ 5¼% „
3. „ „ peste „ 2000·— „ „ 5½% „

plătind şi darea.

(69,7—10) *DIRECŢIUNEA.*

Numai pentru scurt timp.

În filiala noastră Colţu Stradei Porţii vis-a-vis de Steaua roşie începem vânzarea de **haine gata pentru bărbaţi, băeţi şi copii,** în fiecare zi dela 7 până la 12 oare a. m. şi dela 2 până la 6 oare p. m.

92,2—13. **Depner, Roth & Westemean.**

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de **instalațiuni, canalisări** și **apaducte, closete, trenajați, pivnițe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare și al statutului orășănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Brașov **ori și ce lucrare** mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucràri în branșa mea.

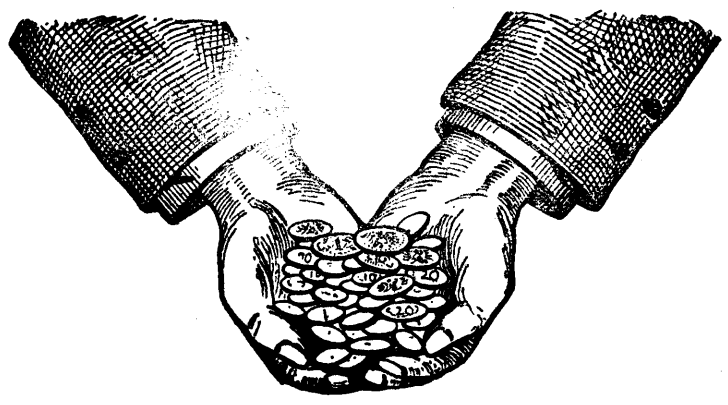

Fie-care posesor a unei

Trăsuri-motor a lui PUCH!

economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor:
Siguranță mare:
2 HP. (35 Kg.) $2^1/_2$, $2^3/_4$, $3^1/_2$, 4, 5 & 6 HP.

Automobile:
construcție simplă. Executare solidă:
$^3/_8$, $^9/_{10}$, $^{14}/_{16}$, $^{20}/_{25}$ HP.

Benzin. Ulei u. Părți constitutive Pneumatice.
Reparaturi de automobile.

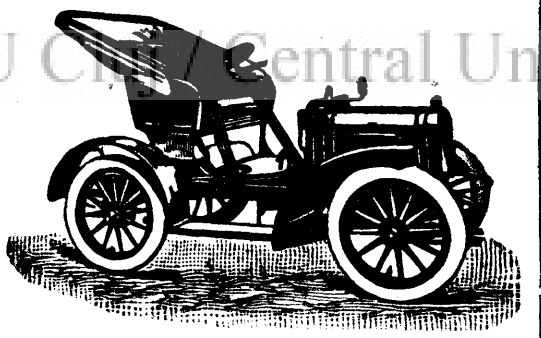

Reprezentant: MICHAEL MOOSER, Brașov, Strada Porții 39.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român

VASILIE MUSCALU

BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur

Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de **hamuri de lucs și pentru lucru din piele de bianc,** precum și tot felul de curele de încins, d. e. **șerpare de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ținte**, care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și **reparaturi** de tot felul, d. e. **cufere, geante de călătorie și pungi.**

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: **plosci de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine.**

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

Cele mai bune hamuri. — Comande se fac și prin poștă.

PREȚURI MODERATE.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 filerĭ** se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la **Eremias Nepoții.**

Aviz!

Am onoarea a aduce la cunoștinta P. T. Public, cu deosebire **Domnilor ofițeri din garnisoana Brașovului și împrejurime** că la Etablismentul meu pentru confecționarea de uniforme se lucrează și de aici înainte fără nici o schimbare.

Un deposit bogat asortat

mă pune în stare a corăspunde la ori și care cerere, mă rog ca și pe viitor a mă onora cu comande.

Cu toată stima

Demeter Platoș,
Strada Mihael Weiss Nr. 3.

(95,1—3.)

Încălțăminte de tat felne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șiruri.
Papuci la	Cisme Halina	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastici	Cisme de călărit.	Ghete de vei-jia.
Papuci călduroși	Gamasse.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoși.	

pentru Dame, Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

rada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafeneaua Transilvania).

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat. Lichid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conscienție

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de $^1/_1$ și $^1/_2$ litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băşică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziasfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. Interr. Telef. 18.

Se caută representanți locali abili.

ANUNȚ.

Subscrisul aduc la cunostința Onor. public românesc din Brașov și dela sate, că **la 1 Martie n. a. c. voi deschide**

în Strada Mihail-Weiss Nr. 10

O Prăvălie de Croitorie

bărbătească, civilă și militară,

cu un asortiment de **stofe de primăvară**, calitate fină și cea mai modernă, lucrez costumele cele mai elegante după moda Parisiană, măsură și croială sigură. Primesc ori și ce comande de haine bărbătesci, civile și militare și de uniforme de studenți cu **prețuri moderate.** Voiu fi la dispositia On. clienți și voi satisface fie-cărui după plac și cu cea mai mare punctualitate.

Mă rog deci de o cercetare număroasă

Cu deosebită stimă

GEORGE SECIU,
croitor.

(67,4—4.)

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.